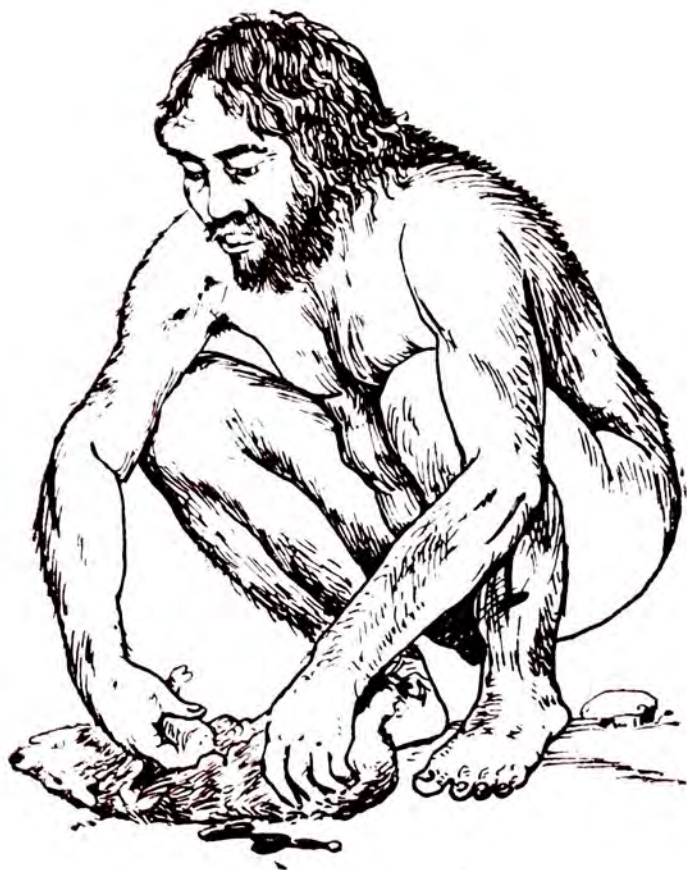

ଛାତିକି ପଥର କରୁ...

କଥାଟା କୁହୁଛୁ

“ନନ୍ଦି ଦଳ” ପୁସ୍ତକମାଳା

ଛାତିକି ପଥର କରି

ବିନୋଦ କାନୁନ୍‌ଗୋ

ଛାତିକି ପଥର କର ...

(ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ ଓ ଅଗ୍ନି ଯୁଗର କାହାଣୀ)

ଲେଖକ :

ବିନୋଦ କାନୁନଗୋ

ପ୍ରକାଶକ :

ଜ୍ଞାନମଣ୍ଡଳ ପ୍ରକାଶନୀ

ବାରବାଟୀ ଷ୍ଟେଡ଼ିୟମ୍

କଟକ—୭୫୩ ୦୦୫

ଦ୍ୱିତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ :

ତା ୨୦ । ୨ । ୮୦

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ

୧୯୫୫

ମୁଦ୍ରଣ :

ଉତ୍କଳରାଣୀ ମହାନ୍ତି

ଖାଇଡ଼ ପ୍ରେସ

ବାଦାମବାଡ଼, କଟକ-୯

CHHATIKI PATHAR KARI

(A story on Stone Age and Fire)

Writer :

BINODE KANUNGO

Publisher :

JNANMANDAL PRAKASHANI

Barabati Stadium

Cuttack-753 005

Second Publication

20-2-80

ଇଏ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ପାଗଳାମି !

ହରିବାବୁଙ୍କର ଏବେ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ପାଗଳାମି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କର ଦୁଇ ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କୁ ସେ କୁଆଡ଼େ ଜବତ କରିଦେବେ । ଯେଉଁ ନାତୁଣୀଟିକୁ ସେ ମାମା ବୋଲି ଡାକନ୍ତି ତାକୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପୂରିଛି’ ପଶିଛି । କିନ୍ତୁ ସେ କଥା କହିବ ସତେ ଯେପରିକି ଆଠ ଦଶ ବର୍ଷର ହିଅଟାଏ । ତା’ ଠାରୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ସାନ ତା’ ଭାଇ ବାବୁଡ଼ୁ । ପୂଜା ହେଲବେଳେ ଶିଶୁପାଳିଆ ଯେମିତି ଶେଷ ପଦକ ଧରିନେଇ ନାଚି ଯାଆନ୍ତି ମାମା ପାଖରେ ବାବୁଡ଼ୁ ସେମିତିକି ଅଭିନୟ କରେ । ଯେତେବେଳେ ସେ ଦି’ ଜଣ ଆସିବେ ହରିବାବୁଙ୍କୁ ଆଉ ବସାଇ ଉଠାଇ ଦେବେ ନାହିଁ । ଦି’ ଜଣଙ୍କର ଜିଦ୍—“ଆଜି ଗୋଟାଏ ନୂଆ କଥା କହ ।”

ସେ ବିଚାର ବଡ଼ ଅଡ଼ୁଆରେ ପଡ଼ନ୍ତି । ଦି’ ଜଣଙ୍କୁ ଭୁଲାଇ ଦେବେ ବୋଲି ଗୋଟାଏ କିଛି ଚେଷ୍ଟିଆ କାହାଣୀ କହିଦିଅନ୍ତି । ସେତିକିରେ ସେମାନେ ବୁଝିଯାଉଥିଲେ ଗଲ ବର୍ଷ । ଏ ବର୍ଷ କିନ୍ତୁ ଜେଜେଙ୍କର ସେ ଚାଲିଗି ଚଳୁନାହିଁ । ପିଲାଙ୍କ ବୟସ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବୁଦ୍ଧି ବଢ଼ି ଯାଉଛି । ଚେଷ୍ଟିଆ ଗପଟିଏ ଶୁଣି ଦେଇ ଆଉ ସେମାନେ ରୁପ୍ ହୋଇ ଯାଉନାହାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଶେଷ ହେଲା ବେଳକୁ “ଆଉ ଗୋଟିଏ କହ” ବୋଲି ଜିଦ୍ ।

ତମ ବାହାଦୁରୀ ଛଡ଼ାଇ ଦେବ

ଦିନେ ଦି’ଜଣଯାକ ଜେଜେଙ୍କ ପାଖକୁ ମାଡ଼ି ଆସିଲେ । ସତେ ଯେମିତିକି ଅନେକ ଦିନର ପାଉଁଶା ବାକି ଅଛି ଅସୁଲ କରିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ସେମିତିକି ପାଟି କରି ଦାବା କଲେ — “ଆଗେ ଛେନାପୋଡ଼ ମଗାଅ,

ତାହା ପରେ ଗୋଟାଏ କଥା କହିବ ।” ପିଲାଙ୍କ ପାଖରେ କିଏ ବା ହାର୍ ନ ମାନବ ? ଗୋଟାଏ କଅଣ ଭଲ ବହି ପଢ଼ୁଥିଲ । ତାକୁ ରଖିଦେଲ କହିଲେ—“ହଉ, ତମ ବାହାଦୁରୀ ଛଡ଼ାଇ ଦେଉଛି ଯେ । ଏଡ଼ିକ ଟିକିଏ ଟିକିଏ ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ କେତେ ଗପ, କେତେ କାହାଣୀ ପୂରାଇ ପାରିବ ଦେଖିବ । ଛେନାପୋଡ଼ ମଗାଇ ଦେଉଛି — ଅସୁରଙ୍କ ଭଳିଆ ପେଟେ ପେଟେ ଖାଇ ଆଜି ଯାଅ । ଏଇ ରବିବାର ଦିନ ଆସ । ଆମ ଗାଁକୁ ନେଇଯିବ । ସେଇଠି ସବୁ ପିଲା ବସିବେ — ମୁଁ ଗପ କହିବ । ଯିଏ ଟିକିଏ ଭୁଲାଇ ପଡ଼ିବ ତା’ କାନ ମୋଡ଼ା ହେବ ।” ହ’ ପିଲାପାଳ ସେଥିରେ ରାଜି ହୋଇଗଲେ । ସବା ସାନଭାଇ ଯଶ ଏତେ କଥା ସିନା ବୁଝୁନଥାଏ — ଛେନାପୋଡ଼ ନାଁଟା ସାଙ୍ଗରେ ତା’ର ଖୁବ୍ ପରିଚୟ ହୋଇଗଲାଣି । ସେଇ ନାଁଟା ଶୁଣି ସେ ହସି ହସି ଠାଉବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲଣି ।

ସେ ଦିନ ଅଗିର ପୂନେଇ

ଗାଁଟା ନୂଆ ଭଳି ଲାଗୁଛି । ଆଗରୁ ଖବର ଦିଆଯାଇ ଥିବାରୁ କଟକ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଯେଉଁମାନେ ଥିଲେ ସେମାନେ ରୁଲି ଆସିଛନ୍ତି । ଦିନଟିଏ ରହି ଫେରିଯିବେ । ବରାଦ ହୋଇଥାଏ ହରିବାବୁଙ୍କ ଘରେ ସମସ୍ତେ ଖାଇବେ । ତାଙ୍କ ବଗିଚାରେ ସବୁ ଜାତିର ପରିବା ରହିଛି । ଘର ତ ରୁଉଳ ଅଛି । ସାଦାସିଧା ଭାବରେ ରନ୍ଧା ଦେବା ପାଇଁ ଲୋକ ବି ଅଭାବ ନାହାନ୍ତି । ଦିନ ଦଶଟା ବେଳେ ବର୍ଗରୁ ଆମ୍ବଗଛ ମୂଳେ ସମସ୍ତେ ବସିଗଲେ । ପିଲାଙ୍କ ସାଙ୍ଗକୁ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ବି ଜୁଟି ଯାଇଛନ୍ତି । ସକାଳେ ସମସ୍ତେ ପେଟେ ପେଟେ ଜଳଖିଆ ଖାଇସାରି ତେକା ପକାଇ ବସିଗଲେଣି । ରୋଷଇ ଟିକିଏ ଡେଇଁ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ହରିବାବୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ — ଆଜି ଗୋଟାଏ ଜିଦ୍ ପଡ଼ିଛି । କିଏ କେତେବେଳେ ଯାଏ ଗପ ଶୁଣି ପାରିବ ଦେଖିବା ।

ଓପଟାଏ ବାଡ଼ିଆ ହେଲ

ହଠାତ୍ ସମସ୍ତେ ଚାହିଁ ଦେଲେ ପଶ୍ଚିମ ଆଡ଼କୁ । ମୁଁ ପାଟି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଶୁଭ୍ରୁଛି । ସୁଦାମ ପାଟିକରି କହୁଛି — “ଓପ ପୁଣି ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଅଛନ୍ତି ।” ଚଗଲ ବୋଲି ଯେଉଁ ଟିଲଟି ବସିଥିଲା ତାକୁ ପଠାଗଲା ମଲା ଓପଟାକୁ ଏହଠାକୁ ନେଇ ଆସିବାକୁ । ସେ ଘର ବେଗରେ ଧାଇଁଗଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଓପକୁ ମୁଁ ଓ ସୁଦାମ ଗୋଡ଼ରୁ ଧରିଆଣି ଶୁଆଇ ଦେଲେ । କେତେ ମାଛ ଖାଇ ଖାଇ ଏଇଟା ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଗଣ୍ଡି କରିଛି ବୋଲି ରୁନୁ ପାଟିରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । “ତାଳଗଛ ଉପରେ ଏଇଟା ଲୁଚିଥିଲା । ଆମେ ଚାହିଁଆଡ଼ ଦେଖିଯାଇ ଏମିତି ଟେକା ମାରିଲୁ ଯେ ସେ ଖସିପଡ଼ିଲା ଓ ତାକୁ ପିଟି ଦେଲୁ” — ଏଇ କଥା କହିଲା ବେଳେ ମୁଁ ଓ ସୁଦାମ ସତେ ଯେମିତିକି ଫୁଲ ଉଠୁଥାନ୍ତି ।

ହରିବାବୁ ଯେମିତିକି ଏଇ କଥାଟି ଖୋଜୁଥିଲେ । ସେ କହିଲେ— ଏଇଟିକୁ ମଝିରେ ଶୁଆଇ ଦିଅ । ଏହାରି କଥା ଆଗେ କହିବ ।

ଏହି ଯେଉଁ ଓପ ଆମେ ଦେଖୁଛୁ ତାହାର ଗୋଟିଏ ଦୁର ସପର୍କୀୟ ଭାଇ ସମୁଦ୍ରରେ ଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ଭୂଇଁକୁ ମୋଟେ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ ସାଗର ଓପ । ଏହାରି ଭଳି ସେମାନଙ୍କର ଦେହ ମଧ୍ୟ କୁହାଲୁ କୁହାଲୁ । କିନ୍ତୁ ଲମ୍ବଟା ପ୍ରାୟ ଦେହ ମିଟର ବା ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଫୁଟ । ଲଙ୍ଗୁଳଟି ମୋଟାଳିଆ ଓ ମୃଣ୍ମାଳିଆ । ପଛଗୋଡ଼ ଭୁଲନାରେ ଆଗଗୋଡ଼ ଶ୍ଳେଷ । ପଛ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ବଡ଼ ଓ ହଂସ ପାଦଭଳି ଆଙ୍ଗୁଳିଗୁଡ଼ିକ ଛନ୍ଦା ହୋଇଛି । କାନ ଦୁଇଟି ସାନ ସାନ । ନାକ ତଳେ କରଡ଼ା ନିଶବାଳ । ଚମଡ଼ାଟା ଏଭଳି ହୁଗୁଳା ଯେ ଟାଣି ଦେଲେ କେତେଗୁଡ଼ାଏ ବଢ଼ିଯିବ । ଏହାରି ଚମଡ଼ାରେ ପୋଷାକ କରି ଲୋକେ ହଜାର ହଜାର ଟଙ୍କାରେ ବିକନ୍ତି । ତାହାର ଇଂରାଜୀ ନାମ

(ସାଗର ଓଧ)

ସାଗର ଓଷ (ଅଟର) ସମୁଦ୍ର କନ୍ଦେର କନ୍ଦୁଡ଼ି

ଧୋଳିକେର କେନ୍ଦୁ ଧଉଳିକେର ଦୁଲୁଖ ।

ହେଉଛି ଅଟର । ପୋଷାକ ବେପାରୀଙ୍କ ଭିତରେ ଅଟର ଚମଡ଼ା ପୋଷାକ କଥା ଖୁବ୍ ଶୁଣାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚମଡ଼ାର ଦାମ ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ନୁହେଁ । ଏଗୁଡ଼ାକ ବେଶୀ ରହନ୍ତି ମେରୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥଣ୍ଡା ପାଣିରେ । ଥଣ୍ଡାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଏହାର ଚମଡ଼ାରେ ଚମଡ଼ାର ଲେମ ଦିଆଯାଇଛି । ପହଁରବାରେ ଖୁବ୍ ଧୂରନ୍ତର । ହଂସ ପାଦିଆ ମଜଭୁତ ଗୋଡ଼ ଦିଟାକୁ ଆନ୍ତୁଲଭଳି ବ୍ୟବହାର କରି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଚାଲି ଯାଉଥାଏ । ଲଙ୍ଗୁଳଟାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ଆନ୍ତୁଲଭଳି ବ୍ୟବହାର କରେ । କତୁରୀରେ କାଗଜ କାଟିଲଭଳି ଏହାର ଗୋଡ଼ ପାଣିକୁ କାଟିପକାଉ ଥାଏ । ଦଣ୍ଡା ଦଣ୍ଡା ଧରି ଇଏ ‘ଚିତ୍ତ ପହଁରା’ ଦିଏ । ଲହରୀ ଦୋଳରେ ସିଏ ଯେମିତିକି ଆନନ୍ଦରେ ଝୁଲୁଥାଏ ।

ଅମ ମଣିଷ ଜାତିର ଗୁରୁ

ଏହି ସାଗର ଓଧ ବା ଅଟର ଗୋଟାଏ ଦିଗରୁ ମଣିଷ ଜାତିର ଗୁରୁ ବୋଲି ଏବେ କୁହାଯାଉଛି । ଏପରି କହିବାର କାରଣ ହେଲା ସେ ଏଭଳି ଗୋଟାଏ କାମ କରେ ଯେ ଆଉ କୌଣସି ଜୀବ ସେମିତି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସମୁଦ୍ର ତଳୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଛୋଟ ପଥର ନେଇ ଆସେ । ଚିତ୍ତ ପହଁରା ଦେଲେ ବେଳେ ଛୁଟି ଉପରେ ସେ ଖଣ୍ଡିକ ରଖିଦିଏ । ତାହାର ଉପରେ ଗେଣ୍ଡା ଶାମୁକାକୁ ଛେଚି ମାଉଁସ ବାହାର କରି ଖାଏ । ଖାଇସାରି ମଣିଷ-ଭଳି ହାତ ଚାଟେ । ଚିତ୍ତ ପହଁରା ଦେଉ ଦେଉ ଯଦି ଟିକିଏ ଚେଇଁ ଶୋଇବାକୁ ମନ ହେଲା ସେ ଭାରି ମଜା ଦେଖାଏ । ଖର ଟାଣ ଅଛି — ଆଗ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିରେ ଆଖିକୁ ଢାଙ୍କି ଦେଇ ଲହରୀ ଦୋଳରେ ବେଶ୍ ମଜାରେ ଝୁଲୁଥାଏ । ରାତି ହେଲେ ନିଦରେ ଶୋଇପଡ଼େ । କାଳେ ଦୂରକୁ ଭାସିଯିବେ ବୋଲି ଏମାନେ ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ଯେଉଁ ଲମ୍ବ ଲମ୍ବ ଘାସ ବା ଦଳ ଅଛି ସେଥିରୁ କିଛି କିଛି ଦେହରେ ଗୁଡ଼େଇ ହୋଇ ଶୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ସମୁଦ୍ର ସୁଅ ସେମାନଙ୍କୁ ବେଶୀ ଦୂରକୁ ଭସାଇ ନେଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

ସେ କାହିଁକି ଗୁରୁ ହେଲା ?

କଥାରୁ ଖିଅ କାଢ଼ିବାରେ ଧୂରନ୍ଧର ବୋଲି ଯେଉଁ ଭଗବାନକୁ ଚିତ୍ରାନ୍ତ ସେ ପରୁର ଦେଲା ଏଇ ଅଟର କାହିଁକି ମଣିଷ ଜାତିର ଗୁରୁ ବୋଲି କହିଲା ? ଜେଜେ ତା' ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଜବାବ ଦେଲେ, ତୁ ତ ନଜେ ଭଗବାନ, ମୋତେ ପରୁରୁ କାହିଁକି ? ସମସ୍ତେ ହସି ଉଠିଲେ ଦେଖି ସେ ଟିକିଏ ଲଜର ହୋଇଗଲା । ତାହାର ପକ୍ଷ ନେଇ ସେ ବୁଝାଇ ଗଲେ—ଗୁଲ ଆମେ ଗୋଟାଏ କଥା ଅନୁମାନ କରିବା । ଭଗବାନ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜୀବ ତିଆରି କରୁଥାନ୍ତୁ ଓ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବର ଦେଇଦେଉଥାନ୍ତୁ । ଚଢ଼େଇ ଦେହରେ ଡେଣା ଖଞ୍ଜି ଦେଇ କହିଥିବେ—ତୋତେ ଏହି ଯେଉଁ ପକ୍ଷବର ଦେଲି ସେଥିରେ ତୋର ବହୁତ କିଛି ସୁବିଧା ହୋଇଯିବ । ଅନ୍ୟ ସବୁ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଭୂଇଁରେ ଯେତେ ଯାହା କରନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି ଆକାଶକୁ ଉଠି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତୁ ଉଠି ଚାଲିଯିବୁ । ପକ୍ଷବର ପାଇବାରୁ ତୋ ନାମ ହେବ ପକ୍ଷୀ । ସେମିତି ହାତୀକୁ ଯେତେବେଳେ ତିଆରି କରିଥିବେ ତାକୁ ଦେଇଦେଇଥିବେ ଥୋଡ଼ିପାହାର । ତାହାର ବଳରେ ସେ କେଡ଼େ ବଳୀୟାନ୍ । ଠେକୁଆକୁ ଆଉ କିଛି ଦିଅନ୍ତୁ ନ ଦିଅନ୍ତୁ ଆଖି ବୁଜି ‘ଦଉଡ଼ିବର’ ଦେଇଦେଲେ । ତାକୁ ତମ ଭିତରୁ କେହି ହେଲେ ଦଉଡ଼ିଆରେ ପାରିବ ?

ଏମିତି ଦେଇ ଦେଇ ସବୁ ଯେତେବେଳେ ଶେଷ ହୋଇଗଲା ସେ ମଣିଷ ତିଆରି କଲେ । ତାହାର ମୁନିଆ ଶିଙ୍ଗ ନାହିଁ କି ବଡ଼ ବଡ଼ ଦାନ୍ତ ନାହିଁ । ଦେହର ଚମଡ଼ା ଅତି ନରମ—ସ୍ତଲ୍ଲ ଭଳି କରଡ଼ା ଲେମ୍ପ ନାହିଁ । ସେ ଅତି ବିକଳରେ ଭଗବାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଥିବ । ତା ବୁଢ଼ାଣୀଦେଖି ତାଙ୍କର ଦୟା ହୋଇଥିବ । ବହୁତ ସମୟ ଭାବିଲା ପରେ ସେ କହିଥିବେ ତୋତେ ଏମିତିକା ବରଟିଏ ଦେଇ ଦେଉଛି ଯେ ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ସବୁ ଜୀବଙ୍କୁ ମିଶାଇ ଯେତେ ଯାହା ଦେଇଥିଲା ସବୁଠାରୁ ଏହା ବଳିଯିବ । ହେଇ ନେ, ଖଣ୍ଡେ ପଥର ।

ମଣିଷ ମନ ସେଥିରେ ମାନି ନଥିବ । ସେ ଖଣ୍ଡିକ ନେଇ ସେ କଣ ବା କରିବ । ତା ମନକଥା ଜାଣିପାରି ଭଗବାନ କହିଥିବେ—ଏ ଖଣ୍ଡିକ

କାହିଁକି ଦେଲି ତୁ ବୁଝି ପାରୁନୁ ? ତୋ ଅଜାଣତରେ ତୋତେ ଯେଉଁ ଅସଲ ବର ଦେଇ ଦେଲଣି ସେଇଟି ହେଉଛି, “ତୋ ଦୁଇ ହାତ ନାନା ରକମର ହତଆର ଢିଆରି କରିଦେବ ।” ସେହି ସବୁ ଛୋଟ ବଡ଼ ହତଆରକୁ କାମର ଲଗାଇ ତୁ ଆଗେଇ ଯିବୁ । ଛୁତିକୁ ପଥର କରି ଯେଉଁ ଧରି ସାହସ ବାନ୍ଧ ଯଦି ପଥର ସାଙ୍ଗରେ ହାତ ମିଳାଇ ଯିବୁ ତୋ ମଣିଷପଣିଆ ଫୁଟି ବାହାରିବ ।

ମୁଁ କ’ଣ ଏଡ଼ିକି ପାଇଲି ?

ଭଗବାନଙ୍କ କଥାରେ ତାହାର ଟିକିଏ ଭରସା ହୋଇଥିବ ସତ, କିନ୍ତୁ ପୁରୁ ମନବୋଧ ହୋଇ ନଥିବ । ଦିଲ୍‌ଏ ବାପା ମାଆଙ୍କ ପାଖରେ ଅଳ୍ପ କଲବେଳେ ଯେମିତି ଆଖିକରି ଚାନ୍ଦାନ୍ତ ମଣିଷ ପୁଣି ସେମିତି ଚାହିଁଥିବ । ସେ କଣ କେବଳ ଏହି ଗୋଟିକି ବର ପାଇଲ ବୋଲି ତା ଆଖି ସତେ ଯେପରିକି ପରୁରି ଥିବ । ତାକୁ ଭଗବାନ ପୁଣି କହିଥିବେ— ନା, ତୋତେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବର ଦେବ, କିନ୍ତୁ ଆଜି ନୁହେଁ । କେତେ ହଜାର ବର୍ଷ ଯାଉ । ମୋତେ ତୁ ମନେ ପକାଇ ଦେବୁ—ସେତିକିବେଳେ ଦେଇଦେବ ।

ଚନ୍ଦ୍ରଧରି, ମନରେ ସାହସ ଭରି ମଣିଷ ‘ବାହାରି ପଡ଼ିଲ ସଂସାର ଭିତରକୁ । ତା’ ହାତରେ ରହିଛି ଖଣ୍ଡେ ପଥର—ଏଣେ ଛୁତିକି କରିଦେଇଛି ପଥର ।

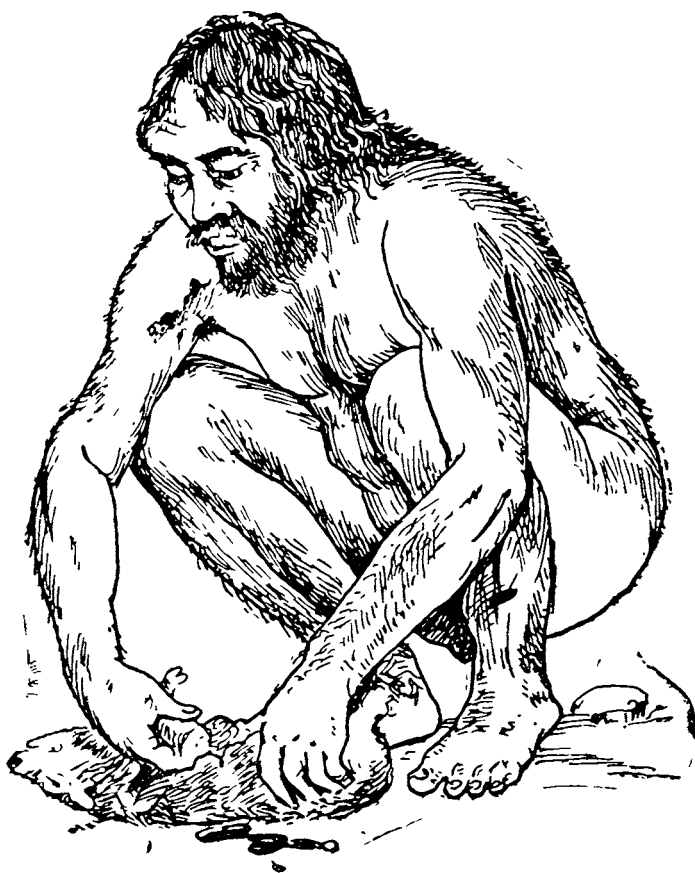
ପହଲେ ଯେଉଁ ଦିନ ଫୋପାଡ଼ିଲ !

ବାର୍‌ହା, ଗୟଳ, ମଇଁଷି, ଘୋଡ଼ା, ହାଞ୍ଜ, ସାଲୁ—ଯେଉଁ ଜୀବକୁ ଦେଖ ସେଇଟି ହେଉଛି ମଣିଷଠାରୁ ବଳୁଆ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଭିତରୁ ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ ବି ସିଏ ଭରେ । ଦିନେ ତାକୁ ଗୋଟାଏ ଜନ୍ତୁ ହୁଏତ ଗୋଡ଼ାଇ ଥିବ । ସେ ଦେଖିଥିବ ସେ ଦଉଡ଼ି ପଳାଇଲେ ମଧ୍ୟ ରକ୍ଷା ନାହିଁ—କାରଣ ସେ ଜନ୍ତୁଟା ଆହୁରି ବେଗରେ ଧାଇଁଛି । ହଠାତ୍ ତାକୁ ବୁଦ୍ଧି ଦେଖା

ଯାଇଥିବ ଖଣ୍ଡେ ଛୋଟ ପଥର ଧରି ତା' ଆଖିକୁ ଜୋରରେ ଫିଙ୍ଗିବା ପାଇଁ । ଟାଣ ଟେକା ଚାକିଗଲରୁ ଜନ୍ମିତା ଜୀବନ ବିକଳରେ ହାଟି ପଳାଇଥିବ । ମଣିଷ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପଥର ଫୋପାଡ଼ି ତାକୁ ଗୋଡ଼ାଇ ଥିବ । ସେହି ଦିନ ତାହାର ସାହସ ଶହେ ଗୁଣ ବଢ଼ିଗଲା । ସେହି ଦିନ ସେ ହୋଇଗଲା ଗୋଟାଏ “ହତଆରଧରା ନୂଆ ଜୀବ ।” ଟେକା ପଥର ଫୋପାଡ଼ୁ ଫୋପାଡ଼ୁ ଗଛର ସବୁ ଡାଳ ଭାଙ୍ଗି ସେ ଦୂରରୁ ଛୁଡ଼ିଥିବ ଭଲ ବାହା ମାଙ୍କଡ଼ଙ୍କ ଉପରକୁ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ଗଛଡାଳରେ ଫଳଟିଏ ଦେଖି ସେ ଟେକା ମାରି, ଫୋପଡ଼ି ମାରି ଖସାଇ ଦେଇଥିବ । ଛୋଟ ଛୋଟ ଜୀବଙ୍କୁ ମାରିଦେବା ସହଜ ହୋଇଗଲା । ଏହାଠାରୁ ବଳି ସୁବିଧା ଆଉ କଅଣ ହୁଅନ୍ତା ? ଫିଲିଏ, ସତ କହିଲ ଆଉ କେଉଁ ଜୀବ ଭଲ ଏମିତି ଟେକା ମାରିବା, ଫୋପଡ଼ି ଫୋପାଡ଼ିବା ଦେଖିଛ ? ପିଲମାନେ ଇଏ ତା' ମୁହଁକୁ — ସିଏ ତା ମୁହଁକୁ — ବୁଝାଁ ବୁଝାଁ ହେଲେ । ନିମାଇବାକୁ କହି ଉଠିଲେ—ମାଙ୍କଡ଼ କେମିତି ଗଛରୁ ନଡ଼ିଆ ଗୋଟମା ତଳକୁ ଫୋପାଡ଼େ ?

ସେଇଠି ତ ଅସଲ ଚପାତ

ହରିବାବୁ ହସିଲେ । ନିମାଇର ତ ଭଲ ବୁଝି—ସେ ପୁଣି ଏମିତିକା କଥାଟାଏ କେମିତି କହୁଛି ? ମାଙ୍କଡ଼ ଯଦି ଟେକା ମାରିବା, ଫୋପଡ଼ି ଫୋପାଡ଼ିବା ଜାଣି ଥାଆନ୍ତା, ଆମେ ସବୁ ଆଉ ରହିପାରନ୍ତେ ? ଆମ୍ଭଗଛ ଉପରେ ବସି ଡାଳ ଭାଙ୍ଗି ତଳକୁ ଏମିତି ଛୁଡ଼ିନ୍ତା ଯେ ଆମେ ସବୁ ପରା ଜୀବନ ବିକଳରେ ପଳାନ୍ତେ ? ଠୁର ଓ ଗୋଲ ତଳୁ ଟେକାମାରି ଦନ୍ତାମାଙ୍କଡ଼କୁ ଦଉଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତେ ? ତା ହାତରୁ ନଡ଼ିଆ ଗୋଟମା ଖସିପଡ଼େ ବା ଖାଇ ସାରି ସେ ତଳକୁ ଖସାଇଦିଏ । ମଣିଷ ଉପରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଫୋପାଡ଼େ ନାହିଁ । ମୋ ପଛ ଆଡ଼େ ଅପରି କହୁଛି ଝିଙ୍କ କେମିତି ମୁନିଆ କାଠି ଫୋପାଡ଼େ । ଝିଙ୍କ ଯେତେବେଳେ

ମନୁଷ୍ୟ ଯେଉଁ ଯୁଗରେ ନିଆଁର ବ୍ୟବହାର
 ମଧ୍ୟ ଶିଖି ନ ଥିଲା, ସେହି ଯୁଗରେ ଖଣ୍ଡେ
 ମୁନୁଆ ପଥର ସାହାଯ୍ୟରେ ଶିକାର ଦେହରୁ
 ଚମଡ଼ା ଛଡ଼ାଉଛି ।

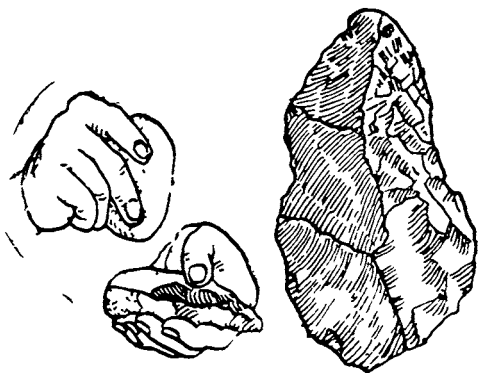
ରାଗିଯାଏ ବା ଡରିଯାଇ ପଳାଏ ତା ଦେହର ଟାଣ ଲେମ୍ବୁଡ଼ା ଜୋରରେ ଟାକୁରି ଉଠିଲା ଭଲ ହୋଇଯାଏ । ସେତିକିବେଳେ କେତେଟା ମୁନଆ କାଠି ଛୁଟିକିଯାଏ ବା ଖସିପଡ଼େ ।

ଟା' ଯାକ ପିଲା ଯାହାକୁ ନିଖାଜା ବୋଲି ଡାକନ୍ତି ସେହି ପଦ୍ମଚରଣବାବୁ ଖୁବ୍ ଜୋର ଦେଇ କହିଲେ—ମୁଁ ଥରେ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଛି ଗୋଟାଏ କୁମ୍ଭୀର ହଲ ବଲ ଭିତରେ ପଳାଉଥିଲା ବେଳେ ଟେକା ପକାଉଥିଲା । ହରିବାବୁଙ୍କ ପାଟିରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା—ଇଏ ହେଉଛନ୍ତି ଆମ ନିମାଇର ଆଉ ଜଣେ ସାଙ୍ଗ । ହଁ—ସମିତି ହୋଇଥିବ ଯେ ଗୋଟାଏ ବଲ ବାଟେ ସେହି କୁମ୍ଭୀରଟା ଚାଲି ଯାଉଥିବ । ଲୋକେ ଦେଖି ପାଟିକରି ଗୋଡ଼ାଇ ଥିବେ । ସେ ବୁଝ ବଲ ଭିତରେ ଜୋରରେ ଧାଇଁଲେବେଳେ ଟେକାଗୁଡ଼ାକ ତା' ଗୋଡ଼ରେ ପଛକୁ ଚାଲି ଯାଉଥିବ । ଛୁଟିକି ଯିବା, ଚାଲିଯିବା ଓ ପକାଇବା ଭିତରେ ତଥାତ୍ ନାହିଁ ? ସେ କୁମ୍ଭୀରଟା କଣ ଦୁଇ କଡ଼କୁ ଓ ସାମନାକୁ ଟେକା ପକାଉ ଥିଲା ? ପଦ୍ମଚରଣ ବାବୁ ମାନିଗଲେ—‘ନା, ସେମିତି ହେବା ମୁଁ ଦେଖିନାହିଁ ।’

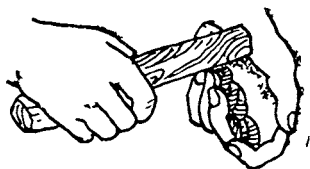
ପିଲାମାନଙ୍କୁ କଥାଟାକୁ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜେଜେ ପୁଣି କହିଲେ—ଜୀବମାନଙ୍କ ଦେହରେ ଯେଉଁ ମାଂସପେଶୀ ଅଛି ସେଥିରେ ବଳ ଅଛି । ସେହି ବଳରେ ସେମାନେ ଯାହା କିଛି କରିବେ—ଦଳେ ପଳାଇଯିବେ ବା ଗୋଡ଼ାଇ ଯିବେ । ଯେଉଁ ଦାନ୍ତ ଅଛି ସେଥିରେ କାମୁଡ଼ି ଦେବେ, ନଖରେ ଆଞ୍ଚୁଡ଼ି ଦେବେ । ତା' ବାହାରେ ଆଉ କିଛି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟ ତା ବାହୁର ବଳରେ ଟେକା ପଥର ଫୋପଡ଼ି ଛୁଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଜୀବଙ୍କୁ ଜବତ କରିଦେଉଛି ।

ହାତର ଦ' ରକମର କାମ

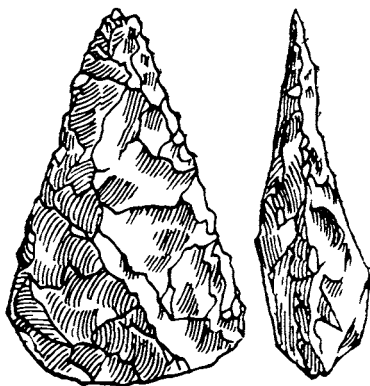
‘ଏଣିକି ତୁ ଦୁନିଆ ଜିତବୁ’ ବୋଲି ଖଣ୍ଡେ ଛୋଟ ବହି ଅଛି । ସେଥିରେ ଲେଖାଅଛି, ମଣିଷ କେମିତି ଚାରିଗୋଡ଼ିଆରୁ ଦ' ଗୋଡ଼ିଆ ହୋଇଥିଲା । ଚାଲିଥିବା ଦାୟିତ୍ବରୁ ଛାଡ଼ି ପାଇଥିବାରୁ

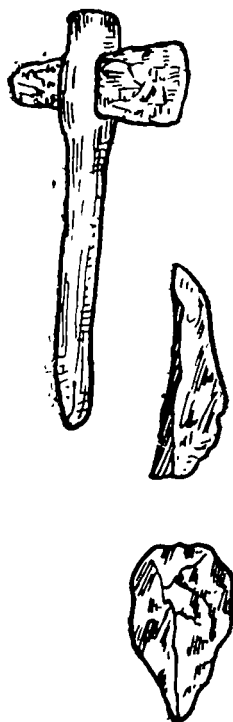
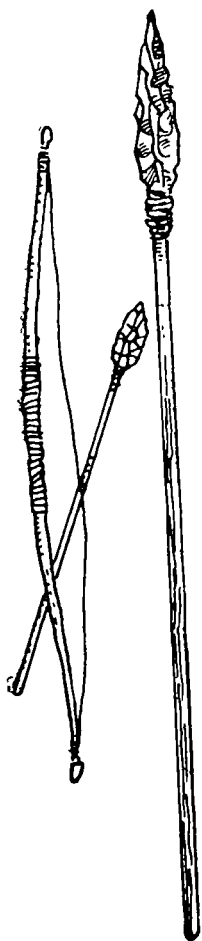
ପଥରରେ ପଥର ପିଟି ପିଟି ମୁଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡା ପଥର ହତୁଆର କରି ଦେଉଥିଲେ ।

ହାତ ତାଳିମିପାଇ ଯିବାରୁ ପଥରକୁ କାଟି ମୁନିଆ କରୁଥିଲେ ।

ଶେଷ ବେଳକୁ ଏହିଭଳି ମୁନିଆ—ଗୋଟିଆ ହତୁଆର
ସବୁ ତିଆରି ହୋଇଗଲାଣି ।

କାଠ ବେଣ୍ଟ ଲଗାଇ ପଥର
ବଜାଇ, ପଥର ଡାର କଲ
ବେଳକୁ କେତେ ସୁବିଧା
ହୋଇଗଲାଣି ।

କେହି ଜଣେ ବୁଦ୍ଧି ବାହାର
କରି କାଠ ବା ପଥର ବେଣ୍ଟରେ
ପଥର ହାତୀର ଖଞ୍ଜ ଉଥାମ
କୁସାଡ଼ି ତିଆରି କଲ ।

ହାତ କେମିତି ନୂଆ ନୂଆ କାମ କରି ଶିଖିଲା ସେ ବସପୁରେ ଟିକିଏ କୁହାଯାଇଛି । ଟିକିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଦେଖିବ ହାତର ଦୁଇଟା କାମ ଅଛି । ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଜୋରରେ ମୁଠାଇ ଧରିବା । ଏଇଟା ଜାଣି ମୋଟା କାମ । ସୁସ୍ଥ କାମ ହେଲା ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁରୀ ସହିତ ଅନ୍ୟ ଆଙ୍ଗୁଳିଗୁଡ଼ିକୁ ସମିତି ଚଳାଇବ ଯେ ନାନା ପ୍ରକାରେ ଜିନିଷଟାକୁ ଧରି ପାରିବ ଓ କେତେ କ'ଣ କାମ କରି ସେହି ଜିନିଷଟାକୁ ଭଲ ଭଲ ଭାବରେ ନୂଆ କରି ଚଢ଼ି ଦେବ ବା ସେମିତି କିଛି କରିବ । ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ମଣିଷ ଜାତି ହାତ ସୁସ୍ଥ କାମ କରିବାପାଇଁ ଭଲ ଭାବରେ ଚାଲି ଯାଇ ନଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ପାଇଗଲା ସେତେବେଳେ ସେ ପଥରରେ ହାତୁଡ଼ି, କୁରୁଡ଼ି, ଶାବଳ, କଟୁରି ଭଳି ହାତ ହତୀର ତିଆରି କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ପଥରକୁ ମୁନିଆ କରି ସେଇଥିରେ ଶିକାର ଦେହରୁ ସହଜରେ ଚମଡ଼ା ଛଡ଼ାଇ ପାରିଲା । ନଖରେ ଓ ଦାନ୍ତରେ ସେହି କାମ କରିବାଠାରୁ ମୁନିଆ ପଥରରେ କରିବା କେତେ ସହଜ ହୋଇଥିବ ଅନୁମାନ କର । ପୃଥିବୀର ଇତିହାସରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ଜୀବ ତାହାର ଶରୀର ବାହାର “ହତୀର” ବ୍ୟବହାର କଲା । ଯେଉଁ କି’ଗୋଡ଼ିଆ ଜୀବକୁ ମଣିଷ ବୋଲି କୁହାଯାଉଥାଏ ସେହି ଜୀବ ସତେ ଯେପରି କି କହିଦେଲା ମୋର ମୁନିଆ ଦାନ୍ତ ନଥିଲେ କଅଣ ହେଲା ? ହେଇଟି ଦେଖ, କେତେ ବଡ଼ ମୁନିଆ ‘ପଥର ଦାନ୍ତ’ ଆଉ ହାତ ତିଆରି କରି ଦେଇଛି । ମୋର ନଖ ସେମିତି କିଛି ମଜବୁତ, ମୁନିଆ ନୁହେଁ ବୋଲି ତ କହୁଛ ? ହେଇଟି ଦେଖ, ପଥରରେ କେତେ ପ୍ରକାରର ନଖ ତିଆରି କରି ସାରିଲଣି । ବାଦ ତା’ ଦାନ୍ତରେ ବଡ଼ ଜଞ୍ଜୁର ଚମଡ଼ାକୁ ଉତାରି ଦେଉଥିଲା—ମୋ ଦାନ୍ତ ପାରୁ ନଥିଲା । ଏଣିକି କଅଣ ଦେଖୁଛ ?

ଜୀବ ଜନ୍ତୁ କଣ କଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ ?

ଝୁଲୁ ପଡ଼େ କଲେଜରେ । ଏହି ସବୁ କଥା ସେ ତା’ ପଢ଼ା ବହିରେ ପଢ଼ିଛି । ମନୁଷ୍ୟ ଇତିହାସରେ ଏଇଟାକୁ

‘ପଥର ଯୁଗ’ ବୋଲି କୁହାଯାଏ—ଏକଥା ସେ ଜାଣେ । ତଥାପି ସେ ଏହି ଆଲୋଚନାରୁ ଆନନ୍ଦ ପାଉଛି । କିନ୍ତୁ ହରିବାକୁ ଯେମିତି କହି ଯାଉଛନ୍ତି କେବଳ ମଣିଷହିଁ ହତଆର ବ୍ୟବହାର କରେ—ଅନ୍ୟ ଜୀବ ଆଦୌ କରନ୍ତି ନାହିଁ ସେଥିରେ ତା’ ମନଟାତ ପୁରୁପୁର ମାନ୍ୟନାହିଁ । ସେ ଟୁଟୁକୁ ସେହି ବିଷୟରେ ଥର ଥର କଥା କହୁଛି ହେଣ୍ଡି ଜେନେ ତାକୁ ସାହସ ଦେଇ ବୁଝାଇଲେ—ଫିଲ୍‌ଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ କେଉଁ କଥାଟା ଭଲ ଭାବରେ ପୁରାଇ ଦେବାକୁ ମୁଁ ଜିଜ୍ଞା କରୁଛି ସେ ବିଷୟରେ କହି ଦେଉଛି । କେତେକ ଜୀବଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଆମେ ହୁଏତ ଭାବିବା ଯେ ସେମାନେ ବୁଦ୍ଧି ଖଜା କରି ଜାଣି ଶୁଣି ଖଣ୍ଡେ କାଠି କି ଗୋଡ଼ଟିଏ ନେଇ କଥା ଗୋଟାଏ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ଜାତିର ଭଅଁର ମାଟି ତଳେ ସରୁ ସରୁ ଗାତକରି ସେଥିରେ ଅଣ୍ଟା ଦିଅନ୍ତି । ଦେଖା ଯାଇଛି ଯେ ସେ ତା’ ପାଟିରେ ଛୋଟ ଗୋଡ଼ଟିଏ ନେଇ ସେହି ଗାତ ମୁହଁକୁ ସେଥିରେ ଥର ଥର ବାଡ଼େଇ ଓସାରଆ କରିଦିଏ । ଏମିତି କରିଦେଲେ ଅନ୍ୟ ପୋକ ତା’ ଅଣ୍ଟାକୁ ସହଜରେ ଦେଖି ପାରିବେ ନାହିଁ କି ଖାଇ ଯିବେ ନାହିଁ । ସେମିତି—ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ଚଢ଼େଇ ଅଞ୍ଚଳେ କଣ୍ଟାଟିଏ ନେଇ ଗଛ ଛେଲି ଫାଙ୍କ ଭିତରେ ପୁରାଇ ଦେଇ ପୋକ ବାହାର କରି ଆଣି ଖାଇଦିଏ । ଚିଡ଼ିଆ ଖାନାରେ ମାଙ୍କଡ଼ ପାଖରେ ଖଣ୍ଡିଏ ବାଡ଼ ରଖିଦିଆ ହୋଇଥାଏ । ଦେଖଣାହାରୀ ବାହାରୁ କଦଳୀ ଦେଲା ବେଳେ ଯଦି ଟିକିଏ ଦୂରରେ ପଡ଼ିଗଲା, ସେ ସେହି ବାଡ଼ରେ ତାକୁ ନେଇଆସେ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ତା’ଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି କଲା, ଯେତେବେଳେ ପଥର ହତଆର ତିଆରି କଲା । ଯାହା ପାଇଲା ତାକୁ କାମରେ ଲଗାଇବାରେ ମନୁଷ୍ୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହି ନ ଯାଇ ତାର ଯେମିତିକା ଦରକାର ସେମିତିକା ହତଆର ତିଆରି କଲା ।

“ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ହତଆର ଧରା ଜୀବ” ବୋଲି ନ କହି ଯଦି ମୁଁ କୁହେ ଯେ ସେ ହେଉଛି “ହତଆର ତିଆରି କଲା ଜୀବ” ତୋ ମନକୁ ପାଇବ ତ ?

ଦେବଳ ଝୁଲୁ କାହିଁକି ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସହଜ ସରଳ ତଥାଚ୍ଛି ଧରିନେଲେ । କଥାଟାକୁ ଭଲ ଭାବରେ ପକ୍କା କରିଦେବା ପାଇଁ ସେ ଆହୁରି ବୁଝାଇଲେ—ମଣିଷ ତା' ବୁଦ୍ଧି ଖୋଲାଇ ଠିକ୍ କରେ କେତେ ମୁନିଆଁ; କେତେ ମୋଟ, କେତେ ଓଜନର ପଥର ହୁଅନ୍ତି ତା'ର ତା'ର କଲେ ତା' କାମ ଚଳିବ, ସେହି ଅନୁସାରେ ସେ ତା'ର କରେ । ମାକଡ଼ ତ ଆଉ ସେମିତି କରିପାରିବ ନାହିଁ ? ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ବାଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ତ ସେ ଟିକିଏ ଅବା ଖଣ୍ଡେଦେବ । ସେଇଠି କଥା ସରିଲା । ପଥର ଦେହରେ କଣାଟିଏ କରି ଖଣ୍ଡେ କାଠ ଖଞ୍ଜିଦେଲେରୁ କୁରୁଦିଟିଏ ହୋଇଗଲା । ସେଇଥିରେ ସେ ଗଛକୁ ହାଣି ତଳେ ପକାଇ ଦେଲା । ମୁନିଆଁ ପଥରରେ କାଠ ବାନ୍ଧି ସେ ତା'ର କରିଦେଲା ବରଫୁଟିଏ । ତା' ଚାରିପଟେ ଯାହା ପଡ଼ିଛି ତାକୁହିଁ କାମରେ ଲଗାଇବାରେ ତା' ମନ ଅଟକି ଗଲା ନାହିଁ । ନୂଆ ତଙ୍ଗରେ ତା'ର କରିବା ହେଲା ତାହାର ଅସଲ ବାହାଦୁରୀ । ଏହି ବାହାଦୁରୀ ଯୋଗୁଁ ମଣିଷ ନିଜକୁ ବଦଳାଇ ବଦଳାଇ ଚାଲିଛି । ଅନ୍ୟ ଜୀବମାନେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ହେଲା ଏକ ରକମ ସେମିତି ରହି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ମୁଁ ଯେ କହିଥିଲି ସାଗର ଓଠ ଅଟରକୁ ଏବେ ଆମେ ଗୁରୁବୋଲି ମାମୁକୁ ତାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜୀବଙ୍କ ଭିତରେ ସେ ଟିକିଏ ବେଶୀ ବୁଦ୍ଧିଆ ପଡ଼ି ଯାଇଛି ପଥରକୁ ନିଜ କାମରେ ଲଗାଇବା ପାଇଁ । ତା' ବୋଲି ସେ ଯେ ମନ ମୁତାବକ ପଥର ହାତୁଡ଼ି ତା'ର କରି ଗୋଟିଏ ଶାମୁକା ଛେଚି ଦିଏ ତା' ନୁହେଁ ।

ନୂଆ ପଥର ସୁଗ

କେଉଁ ଜାତିର ପଥର କେତେ ଟାଣ, ସେଥିରେ କ'ଣ ସବୁ କରିହେବ, କେଉଁଟାକୁ କାଟିଲେ ସହଜରେ ଛିଲ୍ଲୁକା ଝଡ଼ି ପଡ଼ିବ ନାହିଁ— ଇତ୍ୟାଦି କଥା ମଣିଷ ଜାତି କେତେ ହଜାର ବର୍ଷ ଭିତରେ ଯେମିତି ଜାଣି ଯିବାରୁ, ସେ ନୂଆ ତଙ୍ଗରେ କେତେ କଅଣ କରି ଚାଲିଲା ।

ପଥରକୁ କାମରେ ଲଗାଇବା କୌଶଳ ଯେତେବେଳେ ସେ ଭଲ ଭାବରେ ଶିଖିଗଲା, ମନଃସ୍ଥି ପାଇଁ ମୁର୍ଖିତାକୁ ତଥାପି କରିଥିଲା ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ୁଛି । ତରଳ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର ଗୋଟିଏ ମୂର୍ଖି ଏବେ ମିଳିଛି । ସେତେବେଳକୁ ଲୁହା କଅଣ ବୋଲି ମଣିଷ ଜାଣି ନାହିଁ । ପଥର ହତାହାରରେ ପଥରକୁ କାଟି କାଟି ସେ ନିଜ ହାତର ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇଛି ।

ଏବେ ପଣ୍ଡିତମାନେ ଜାଣି ଦେଉଛନ୍ତି କେଉଁ ପଥର, ଲୁହା ବା ଅନ୍ୟ ଚକର ବୟସ କେତେ । ସେମିତି ଜାଣିବା ପାଇଁ ନୂଆ କୌଶଳ, ନୂଆ ଯନ୍ତ୍ର, ନୂଆ ହସାବ ବାହାରଲଣି । ସେହି ଜ୍ଞାନ ବଳରେ ସେମାନେ ମଣିଷ ଜାତିର ଇତିହାସ ଲେଖିବା ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । ସେମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଏତେ ହଜାର ବର୍ଷତଳେ “ପଥର ଯୁଗ” ଆରମ୍ଭ ହେଲା— ତାହା ପରେ ଆସିଲା “ନୂଆ ପଥର ଯୁଗ”, ପଥର ଯୁଗ ପୂର୍ବରୁ ମଣିଷ କେମିତି ଥିବ ଇତ୍ୟାଦି କଥା ସେମାନେ ଆମକୁ କହୁଛନ୍ତି । ପୂର୍ବ ଯେଉଁ ଟାକୁ ଅନୁମାନ ବୋଲି କୁହା ଯାଉଥିଲା ଏବେ ତାକୁ ‘ହସାବ’ ବୋଲି କୁହା ଗଲଣି ।

ସେମାନେ ଥିଲେ ଭିନ୍ନ ମଣିଷ

‘ପଥର ଯୁଗର’ ଲୋକେ ଆମ ଭଳିଆ ଦେଖା ଯାଉ ନ ଥିଲେ । ଦେହରେ ବେଶୀ ବେଶୀ ଲମ୍ବ ଥିଲା । ବାଳ କାଟିବା କଥା ଜଣା ନଥିଲା । ଦେହକୁ ଘୋଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଲୁଗା ଭଳି କିଛି ନ ଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଲଙ୍ଗଳା ହୋଇ ବୁଲୁଥିଲେ । ଶୀତ ହେଲେ ଥରିବେ—ଖରା ହେଲେ ଯାଇ ସେହି ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ମିଳିବ । ନୂଆ ପଥର ଯୁଗ ବେଳକୁ ଅବସ୍ଥା ଟିକିଏ ବଦଳି ଆସିଲଣି । ବଡ଼ ବଡ଼ ଜୀବଙ୍କୁ ମାରିଲାପରେ ପଥର ଛୁରା ସାହାଯ୍ୟରେ ତମଡ଼ା ଉତାରି ଦେଇ ହେଉଛି । ଦାତୁଆ ଛୁରା ତଥାପି କଲ ପୂର୍ବରୁ ତମଡ଼ାରୁ ଚର୍ବିକୁ ଭଲ ଭାବରେ କାଢ଼ିନେବା ସହଜ ହେଉ ନ ଥିଲା । ଚର୍ବିଲଗା ତମଡ଼ାକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି

କାଟି ଛୁଣାଇ ଖାଇ ଦେଉଥିଲେ ସିନା—ଗୋଟାକପାକ ରଖି ଶୁଖାଇ ଦେଇ ପାରୁ ନ ଥିଲେ । ଚର୍ବି ଛଡ଼ାଇ ଗୋଟ ଚମଡ଼ାକୁ ଶୁଖାଇ ଦେବାରୁ ତାହା ଚର ଉନ କାମ ଦେଲା । ସେଇଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଗୁଡ଼ିରେ ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ମିଳି ଯାଉଥିଲା । ପଶୁ ଚମଡ଼ାକୁ ପୋଷାକ ଭଳି ପିନ୍ଧି, ଶିଙ୍ଗକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଖଞ୍ଜି ସେ ଯେତେବେଳେ ଡେଇଁଥିଲା, ସେତେବେଳେ ନିଜକୁ ଗୋଟାଏ ଖର ବୋଲି ମନେ କରୁଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଜୀବଙ୍କଠାରୁ ସେ ବହୁଆ ବୋଲି ତାର ବିଶ୍ୱାସ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଭୂମି ସବୁ ଆଜି ସେମିତିକା ବେଶ ହୋଇ ବାହାରିଲେ କେମିତି ଦେଖାଯିବ ଅନୁମାନ କର । ଜଣେ ସେଦିନ ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜି ଦେଖାଉଥିଲେ ସେ ଯୁଗରେ କେମିତି ଦେଖା ଯାଉଥିବ (ବିବର୍ତ୍ତ ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ—ଏହି ବହି ଆରମ୍ଭରେ ଅଛି ।)

ପଥର ସାଙ୍ଗକୁ ହାତ ଓ କଠ

କାଠ ଦେଖିଲେ ପଥର କୁରୁତି, କରତ ଭଳି କାମ ଦେଉଥିବା ହାତ ଆର ସାଙ୍ଗକୁ ପଶୁ ହାତକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ବ୍ୟବହାର କଲା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । କାଠ, ହାତ, ପଥର ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ଧନୁ ଡାର ତିଆରି କରି ଶୀକାର କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ହାତ ଦାନୁ ହାତର ମଜବୁତ୍ ବକ୍ସ, ଖଣ୍ଡ ତା' ହାତରେ ପଡ଼ି ଯିବାରୁ ସେ ନିର୍ଭୟରେ ବଣ ଭିତରେ ପଶିଲା । ପାଣି ଭିତରେ ପଶି ମାଛ ମାରିଲା । ଏବେ ମାଟିତଳୁ ପଥର ଦେହରୁ ଯେଉଁ ସବୁ ପ୍ରମାଣ ମିଳୁଛି ସେଥିରୁ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ସେ ଗଣ୍ଡା, ଘୋଡ଼ା, ଗୟଳ, ମଇଁଷି, ଓଟ, ବାରୁହା, ହରିଣ ଶୀକାର କରିବା ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସି ଯାଇଥିଲେ ।

ମଣିଷ ଜାତିର ପ୍ରାଣ ଦୁଃଖ

କୁଦି ଟିକିଏ ବଢ଼ିଲାରୁ ମଣିଷ ଜାତି ବିସ୍ତାରିଲା ଏମିତି ଆଉ କେତେ କାଳ ରହିଥିବା ? ଶୀତଦିନ ଗୁଡ଼ିରେ ଦେହ ଧରି ଯାଉଛି । ଖର ଟାଣ ନ ହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁକୁ ବାହାରି

ନାନା ଜାତିର ମଜବୁର୍ ପଥର ହତୀର ତିଆରି
 ଶିଳିଗଲ ପରେ, ସେଇଥିରେ ପଥରକୁ କାଟି
 ମଣିଷ ତିଆରି କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲ କେତେ
 ପ୍ରକାରର ମୁର୍ତ୍ତି । ୩୦ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ଏହି
 ଯେଉଁ ମୁର୍ତ୍ତି ତିଆରି ହୋଇଛି ତାକୁ ପଥର
 ହତୀର ହିଁ କରି ଦେଇଛି ।

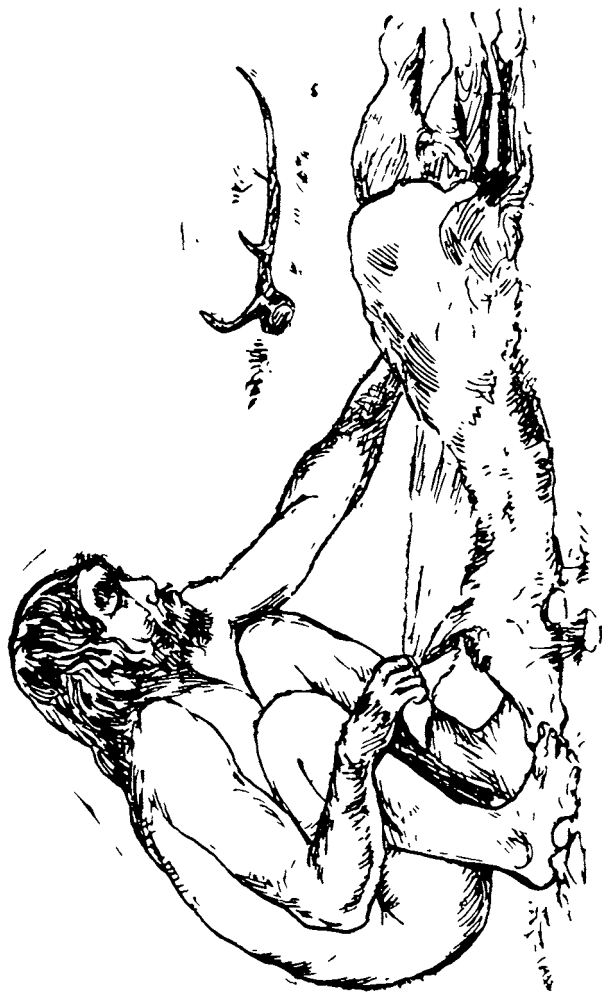
ହେଉ ନାହିଁ । ଅନ୍ଧାର ହେଲ ମାତ୍ରେ ଭଲ ବାଦଳ ଡରରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ପଶିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଫିଲଟିର ରାତିରେ କେଉଁଠି କଅଣ ହେଲେ ଜାଣିବା ଦେଖିବା ସହଜ ହେଉ ନାହିଁ । ଶୀକାର କରି, ଫଳ ମୂଳ ଆଣି ଫେରିଲା ବେଳକୁ ସଞ୍ଜ ହୋଇ ଯାଉଛି—କୁରଡ଼ିଟିଏ ବରଛୁଟିଏ ଡିଆର କରିବାକୁ ବେଳ ମିଳେ ନାହିଁ । ଆମକୁ ସିନା ଭଗବାନ କହିଥିଲେ ଛୁତିକୁ ପଥର କରି ରହିବା ପାଇଁ—ଏତେ କାଳ କ’ଣ ଏମିତି ଅସୁବିଧାରେ ରହି ପାରିବା ସମ୍ଭବ ?

ଏକା ଥରେ ସାତଟି ବର

ପୁଣିଥରେ ଭଗବାନଙ୍କ ମନ ତରଳିଲା । ସେ ତାଙ୍କ କଥା ରକ୍ଷାକରି ମଣିଷ ଜାତିକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବର ଯାଚି ଦେଇଦେଲେ । ଏଥରକ ସେ ଏମିତି କରି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେହି ଗୋଟିକ ଭିତରେ ସାତଟି ମଙ୍ଗଳ, ସାତଟି ଭଲ, ସାତଟି ବର ଛପି ରହିଥିଲା । ସେହି ଗୋଟିକ ପାଇଗଲା ପରେ ମଣିଷର ଭାଗ୍ୟ ଖୋଲିଗଲା, ରୂପ ବଦଳିଗଲା । ଅଳ୍ପ କାଳ ଭିତରେ ସେ ଏମିତି ହୋଇଗଲା ଯେ, ଧନେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା ସେ ଅବସ୍ଥା କଥା କହିଲେ ତାହାର ବିଶ୍ୱାସ ମଧ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ । ସେହି ବରହିଁ ତାକୁ କରିଦେଲା ଅସଲ ମଣିଷ । ଅନ୍ୟ ଜୀବକୁ ଦେଖି ସେ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କେଜେଙ୍କୁ କଣ କଥାରେ ପାରିବ ?

ହସିବାକୁ ଆଉ କେତେ କ’ଣ କହିଯିବାକୁ ବସିଥିଲେ—ଜାପ୍ତ ଓ ଜିଲୁଆ ଏକାବେଳକେ କହି ଉଠିଲେ “ମିଛ କଥାରେ ତମେ ସବୁ କଣ କେଜେଙ୍କୁ ପାରିବ ? ଯଦି ପଚାରି ଦେବ ସେ ବରଟି କଅଣ ବୋଲି ତାଙ୍କ ପାଟି ଖଲି ବାଜିଯିବ ।” ଚିଲି ତାଙ୍କୁ ଆଖି ଦେଖାଇ ଦେଉଛି ଦେଖି ସେ କହିଲେ—ସେ ଦି’ ଜଣଙ୍କର ଯେତକି ବୁଦ୍ଧି ସେତକି କହିଲେ । ଯେତେବେଳେ ସେହି କଥାଟି ମୋ ପାଟିରୁ ଶୁଣିଯିବ ସମସ୍ତେ ସେ ଦି’ଜଣଙ୍କ କାନ ଥରେ ଥରେ ମୋଡ଼ି ଦେବ । କେହି ଉଁ ଚୁଁ କରନାହିଁ ।

ଉଦାତ୍ତ ପଥର ଖଜୁଆରେ ବଡ଼ ଜାକର ମମତା ଉଦାତ୍ତ ସେଥିରୁ ବହୁ ଛତାଉ ଦେଉଛି ।
 ସେହି ମମତାକୁ ଶୁଖାଇ ସେ ଦେହ ଡାକ୍ତାରି ଓ ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ପାଉଛି ।

ଅଜି ସଞ୍ଜବେଳେ ଦେଖିବ

“ଭଗବାନ ଯେଉଁ ବର ଆମ ମଣିଷ ଜାତିକୁ ଦେଇଥିଲେ ତାକୁ ଆଜି ସଞ୍ଜବେଳେ ଦେଖିବ ... ସେମିତି କାବା ହୋଇ ଯାଉଛି କଅଣ ? ଆଜି ତ ସତରେ ଦେଖିବ” — ଏତକ ଯେମିତି କହି ଦେଇଛନ୍ତି ଚାରି ଛ’ ଜଣ ପିଲା ହସି ଉଠିଲେ ।

ଜେଜେ କହିରୁଲିଲେ — “ସେହି ବର ନାଁ ହେଉଛି ନିଆଁ । ଚାହାରି ଅନ୍ୟ ନାମ ହେଉଛି ଅଗ୍ନି । ଆଜି ପରା ଅଗ୍ନି ଉତ୍ସବ ? ନୁହେଁ ? ଯାହାକୁ ତୁମେ ସବୁ ଅଗିରା ପୂଜେଇ ବୋଲି କହୁଛ । କହିଲ ଭଲ ବରଷକେ ଦିନେ ଚାରିଆଡ଼େ ସମସ୍ତେ କାହିଁକି ନିଆଁକୁ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି ? ଏତେ ଛଣ କୁଟା ବାଉଁଶ କାଠ ଜମା କରି ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ସେମିତି କରିବାର କାରଣ ଅଛି । ସେହି କାରଣ କହିଦିଏ । ମୁଁ ଏକା ନିଶ୍ୱାସକେ କହି ଯାଉଛି ।”

ସେ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଡର ମାଡୁଥିଲା

କେହି କେହି କହିଦେଇ ଥାଆନ୍ତି ଯେ ଜଣେ କେହି ନିଆଁକୁ ଖୋଜି ବାହାର କଲ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ତ’ ନୁହେଁ । ଅସଲ କଥା ହେଲା ଦୁନିଆର ଭଲ ଭଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ତାକୁ କାମରେ ଲଗାଇବା ଭଲ ସାହସୀ ଲୋକ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ । ଥରେ ଲିଭିଗଲେ ଆଉ କେମିତି ବଗାଇବାକୁ ହେବ ସେ କୌଶଲ ଯିଏ ବାହାର କଲ ତାକୁହିଁ ଧନ୍ୟ ବୋଲି କୁହାଯିବ । ଆମ ହାତରେ ଦିଆଯିଲଟିଏ ଅଛି ବୋଲି ନିଆଁ କେମିତି ବାହାର କରିଦେଇ ହୁଏ ଦେଖାଇ ଦେଉଛି । କିନ୍ତୁ କେତେ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ କେହି ଜାଣି ନଥିଲେ କେମିତି ନିଆଁ କାହାର କରିବାକୁ ହେବ ।

ବିଜୁଳି ଚକ୍ ଛକ୍ କରୁଛି, ଘଡ଼ଘଡ଼ କାରୁଛି । ଏମିତି ଶବ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି ଯେ କାନ ପାଟିଗଲା ଭଳି ଲାଗୁଛି । ଦେଖୁ ଦେଖୁ

ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଗଛ ଜଳ ଉଠିଲା । ସମସ୍ତେ ଡରଗଲେ କିଏ ଗୋଟାଏ ଆସି ସେ ଗଛଟାକୁ ଖାଇଯାଉଛି । ତା' ଲମ୍ବ ଲମ୍ବ ଲଲ ଲଲ ଜିଭ ଏମିତି କ'ଣ ପତ୍ରଗୁଡ଼ାକୁ ଚୁଟି ଦେଉଛି । ଆଉ କେଉଁଠି ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି, ବଣରେ ନିଆଁ ଲାଗି ଶହ ଶହ ହଜାର ହଜାର ଗଛ ଜଳଗଲା । ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ନିଆଁ ବାନ୍ତି କରି ପକାଉଛି ପାହାଡ଼ । ବଣ ଜଙ୍ଗଲ ପାହାଡ଼ ପବନ କୋଳରେ ରହୁଥିବା ମଣିଷ ଜାତି ଏହି ସବୁ ଦେଖୁଥିବାରୁ ନିଆଁ ସହିତ ତାହାର ପରିଚୟ ଥିଲା ।

ସେ ଯୁଗରେ ତାହାର ଯେତିକି ବୁଦ୍ଧି ଥିଲା, ସେଥିରୁ ସେ ଦୁଇଟି କଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲା । ଗୋଟିଏ ହେଲା ନିଆଁ ସବୁକିଛି ଧ୍ବଂସ କରି ଦେଉଛି — ପୋଡ଼ି ଜାଳି ସଫା କରି ଦେଉଛି । ବଣ ଜଳଗଲେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଜୀବଜନ୍ତୁ ବି ଜୀବନ ବିକଳରେ ପଦାକୁ ପଳାଇ ଆସୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ତା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଦେଖୁଥିଲା ଯେ ନିଆଁ ପାଖକୁ ନଯାଇ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ରହଲେ ମଧ୍ୟ ଶୀତ କମି ଯାଉଛି — ଉଷ୍ମ ଲାଗୁଛି । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ରାତିରେ ମଧ୍ୟ ଦିନ ଭଳି ଆଲୁଅ ହୋଇଯାଉଛି ।

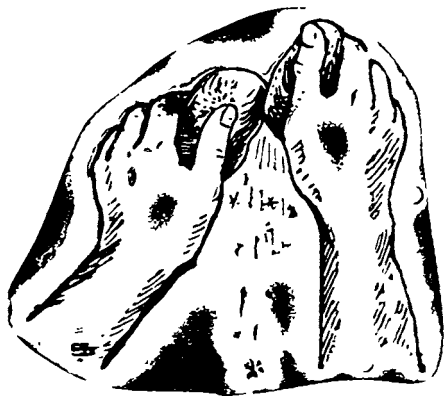
ଏହିସବୁ ଦେଖି ସେ ଆଦୌ ଠିକ୍ କରି ପାରି ନଥିବ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ହୋଇଯାଉଛି । ନିଆଁ ଯେ ଗୋଟାଏ ଅସୁର, ଏ ବିଷୟରେ ତା ମନରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନଥିବ । ତା ନହେଲେ ଏମିତିକା କାମ କରନ୍ତା କିଏ ? କେହି କେହି କଥା ପଚାରିଥିବେ, ଆମେ ଯଦି ଏହି ଅସୁରକୁ ଆଣି କାମରେ ଲଗାନ୍ତେ କେତେ କଣ ସୁବିଧା ନ ହୁଅନ୍ତା !

ଜଣେ କେହି ସାହସୀ ଲୋକ ବାହାରିଥିବ । ବଜ୍ର ପଡ଼ି ଗଛଟା ଜଳି ଯାଉଥିଲା ବେଳେ ଗଛ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିବ । ସାହସ ବାନ୍ଧି ସେଠି ଠିଆ ହୋଇ ମନେ ମନେ ବୁଲୁଥିବ— “କାହିଁ ? ସେ ଅସୁରଟା ତ ମୋ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଅସୁନାହିଁ ?” କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କଲା । ଗୋଟାଏ ଦରପୋଡ଼ା ଡାଳ ଖସିପଡ଼ିଲା । ଖୁବ୍ ସାହସ ବାନ୍ଧି ସେଇଟିକୁ ନେଇ ଦଉଡ଼ିଥିବ । ସମସ୍ତେ ତା ବୁଲିପଡ଼େ ଜମି ଯାଇଥିବେ । ଜଣେ କେହି ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ କହିଥିବ । ଏ ଅସୁର ତ କାଠ ଖାଏ । ତାକୁ ଖଣ୍ଡେ

ଖଣ୍ଡେ ଦେବା । ଦେଖିବା ସେ କ'ଣ କରୁଛି । ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ କାଠ
ପକାଇଲରୁ ନିଆଁ ଜୋରରେ ଜଳିଲା । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭାସ ମଜା ଲାଗିଲା । ସଂଜ
ବୁଡ଼ି ଆସିଲା । ସେ ଦିନ ଆଉ କାହାର ଖିଆ ପୋରେ ମନ ନାହିଁ । ସେହି
ଅସୁର ଉଷ୍ମ ଦେଉଛି, ଝୁଣି ଆଲୁଅ ଦେଉଛି । ରାତି ହୋଇ ଗଲଣି ।
ତେବେ ବି ଚାରିଆଡ଼େ ଆଲୁଅ । ସମସ୍ତେ କାବା ହୋଇ ଯାଇଥିବେ ।

ଅସରାଏ ବର୍ଷା ଅସିଗଲା

ଅସରାଏ ବର୍ଷା ଆସିଗଲା । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ନିଆଁ ଲିଭିଲା ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଘୋର ଦୁଃଖ । କେହି ତ ଜାଣିନାହିଁ କେମିତି ନିଆଁ
ଲଗାଇବାକୁ ହୁଏ । ସେଇଠୁ କଥା ପଡ଼ିଥିବ କେମିତି ନିଆଁ ବାହାର
କରିବାକୁ ହେବ ବା ତିଆରି କରାଯିବ । ସେଇଠି ମଣିଷର ମଗଜ କାମ
କରିଥିବ । ଜଣେ କହିଥିବ ପଥରଭିତରେ ଟିକିଏ ଟିକିଏ ନିଆଁ ଅଛି

ବୋଲି ମୁଁ ଭାବୁଛି । ଥରେ ଦି'ଖଣ୍ଡ ପଥର ଘଷୁ ଘଷୁ ଚକ୍ କରି ଗୋଟାଏ
କଣ ବାହାର ପଡ଼ିଲା । ତାହାର କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଅନ୍ୟମାନେ
ନାନା ପ୍ରକାର ପରୀକ୍ଷା ଚଳାଇଥିବେ ଓ ପଥରରେ ପଥର ଘଷି କେମିତି
ନିଆଁ ବାହାରୁଛି ଦେଖିଥିବେ । ତଳେ ଶୁଖିଲା ପତର ରଖି ପଥରରେ
ପଥରକୁ ଜୋରରେ ଘଷି ଦେଲେ ନିଆଁ ଛୁଟିକା ପଡ଼ିଯାଉଛି ଓ ପତର
ଜଳି ଉଠୁଛି ।

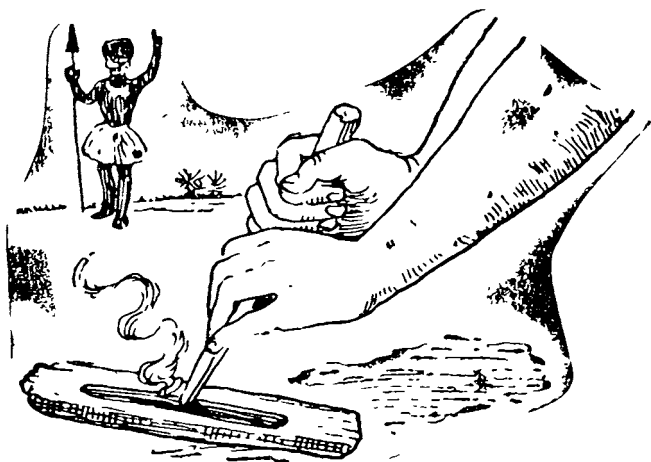
ନିଆଁ ହେଲୁ ତଥାପି

ବହୁ ଲୋକ ଦୁନିଆର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଥିବେ କେମିତି ନିଆଁ ତଥାପି କରିବେ । କାଠରେ କାଠ ଘଷି ଲଟାରେ ଧନୁ ତଥାପି କରି ଖଣ୍ଡେ କାଠକୁ ଆଉ ଖଣ୍ଡିଏ କାଠରେ ଭାଙ୍ଗି ର ଭଳି ବୁଲାଇ ନିଆଁ ତଥାପି କରିବା କୌଶଳ ଶିଖି ଯାଇଥିବେ । ନିଆଁ ତଥାପି କରିବା ପାଇଁ ଯେତେକ ବୁଦ୍ଧି ଦରକାର ସେତେକ ବୁଦ୍ଧିକୁ ଭଗବାନ ମଣିଷକୁ ବର ସ୍ୱରୂପ ଦେଇ ଦେଇଥିଲେ । ସେହି ବର ପାଇ ସେ ସତ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।

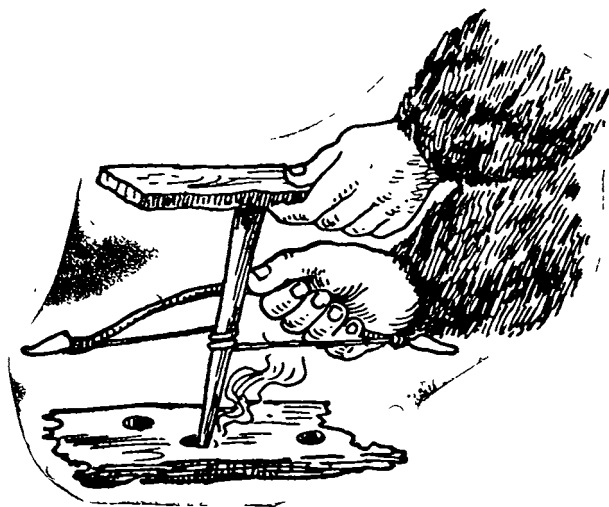
ତୁମେ କହୁଥିଲୁ ସାତଟି ବର ?

କାବୁଲ ରୁପ୍ କରି ପରୁର ଦେଲୁ, ତୁମେ ପରା କହୁଥିଲୁ ସାତଟା ବର ? ତାକୁ ହିଁ ଉତ୍ତର ଦେଇ ଜେଜେ କହିଲେ — ହଉ, ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଗଣ । ନିଆଁ ମଣିଷ ଜାତିକୁ ପ୍ରଥମେ ଦେଲୁ ତାପ ବା ଉଷ୍ମ । ଆମ ଦେହରେ ତ ଲୋମ ନାହିଁ । ଶୀତ ବେଶୀ ବାଧେ । ନିଆଁ ଜାଳ ଦେଲୁ ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା ମିଳିଗଲା । ଗୁଂଫା ଭିତରେ, ପାହାଡ଼ କାନ୍ଥରେ — ଏମିତିକି ଗଛ ମୂଳେ ନିଆଁ ଜାଳ ଶୀତ ରାତିଟା କଟାଇ ଦେବା ସହଜ ହୋଇଗଲା । ଆମେ ସିନା ଜାଣିପାରୁନୁ, ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟରେ ବରଫ ପଡ଼େ, ଶୀତରେ ଲୋକର ଚମଡ଼ା ଫାଟିଯାଏ, ସେ ଦେଶରେ ଶୀତ ଦିନେ ନିଆଁ କି ଉପକାର କରୁଥିବ ତିକିଏ ଅନୁମାନ କର ।

ତା ପଛକୁ ଆସିଲୁ ଆଲୁଅ । ରାତିଟା ଆଉ ଅନ୍ଧାର ରାତି ବୋଲି ଡରାଇ ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ସଞ୍ଜ ବୁଡ଼ିଲା ମାତ୍ରେ ଅନ୍ଧାର ପକ୍ଷରେ କେହି କାହା ମୁହଁ ଦେଖି ନପାରି ଘରେ ଶୋଇବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ବା କଣ କାମ ଥିଲା ? ଦିନଟାକୁ ଆଲୁଅ ଜାଣି ଆହୁରି ବଢ଼ାଇ ଦେଲା । ଖଣ୍ଡେ କାଠରେ କିଛି ଲଟା ଛେଚି ବୁଡ଼ାଇ ଦେଇ ଚର୍ବିରେ ବୁଡ଼ାଇ ଦେଲା ପରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ମଶାଲ ଜାଳି ଚାଲିଗଲେ, ରାତିରେ ବି ବାଟ ଦେଖାଗଲା ।

ଯେଉଁ ଲୋକ କାଠ ଭିତରେ କାଠ ଘଷି
ନିଆଁ ବାହାର କରିଦେଲେ ତାକୁ କେତେ
ପ୍ରଶଂସା । ଆଉ ଜଣେ ଲଟା ସାମାନ୍ୟରେ
କାଠ ଭିଆଁ ର କରି ନିଆଁ ତିଆରିକରୁଛି ।

ଜନ ନମ୍ବରକୁ ଆସିଲା ଅଭୟ ବା ନିତର । ରାତିରେ ଶୁଆଁ
 ଭିତରେ ଡର ମରି ଲୋକେ ଶୋଉଥିଲେ । ଦୁଆର ମୁହଁରେ ବଡ଼
 ପଥର ଖଣ୍ଡେ ଆଉଜାଇ ଦେଉଥିଲେ । ତା' ନହେଲେ ଭଲୁ କି ବାଘ
 ପଶି ଆସିବ । ଏଣିକି ଆଉ ତାହା ହେଲ ନାହିଁ । ନିଆଁକୁ ଦେଖି ଭଲୁ
 ଡରଗଲା ତା ଲେମ୍ବ କାଳେ ପୋଡ଼ିଯିବ । ବଣରେ ନିଆଁ ଲାଗିଲବେଳେ
 ସେ କେମିତି ଜୀବନ ବିକଳରେ ପଳାଇ ଆସିଛି ତା'ର ମନେ ପଡ଼ି
 ଯାଇଥିବ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ବଣୁଆ ଲୋକେ ଭଲୁକୁ ଗୋଡ଼ାଇଲାରୁ ସେ
 ବିକଳରେ ପଳାଏ । ତେଣୁ ଅଗ୍ନି ହେଉଛି ମଣିଷ ଜାତିର ଜୀବନରକ୍ଷା
 ବା ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ହତୀଆର ।

ଶୁଣି ନମ୍ବରଟି ସବୁଠାରୁ 'ମିଠା' । ଶୀତ ରାତି । ଶୁଆଁ ମୁହଁରେ
 ନିଆଁ ଜାଳି ଦେଇଛନ୍ତି । ଭିତରକୁ ଦି'ଖଣ୍ଡ କାଠ ମଡ଼ାଇ ଆଣିଛନ୍ତି ।
 ବାପା ମାଆ ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଦିନରେ
 ଶିକାର କରିଗଲାବେଳେ କେମିତି କ'ଣ ହୋଇଥିଲା ବାପ କହୁଛି ।
 ଘରେ ପିଲାଟା କେମିତି ଅଟ୍ଟ କରୁଥିଲା କହୁ କହୁ ମାଆ ହସରେ ଗଡ଼ି
 ଯାଉଛି । ଛୋଟ ପିଲା ମଉଜରେ ଶୁଣୁଛନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ଧୂର ଘର ବା
 ପରିବାର ଗଢ଼ି ଉଠୁଛି । ପାଖ ଘର ଲୋକେ ବି କେତେବେଳେ
 କେତେବେଳେ ଆସି ବସିଯାଉଛନ୍ତି । ନିଆଁ ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥରେ ମଣିଷ
 ଜାତିକୁ ଗୋଟାଏ ଘର ବା ପରିବାର ଦେଇଦେଲା । ନିଜ ଭିତରେ
 ସଫଳ ବଢ଼ିଲା ।

କରେ ବାବୁଲା, ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର ବର କଥା ଶୁଣିବୁ ? ରାତିରେ
 ଆଲୁଅ ହୋଇଯିବାରୁ ମାଆ ଭଉଣୀମାନେ ଚମଡ଼ା ସିଲାଇ କରି,
 ଗଛ ବକଳକୁ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ତାଳ ପତ୍ରକୁ ସିଲାଇ କରି କେତେ
 ଜାତିର ଲୁଗା ଚଦର ଭଳି ଚିଜ ତିଆରି କରିଗଲେ । ସେଇଠୁ
 ଆରମ୍ଭ ହେଲା ପୋଷାକ ତିଆରି । ସେମାନେ କାମରେ ଲାଗିଥିଲବେଳେ
 ପୁରୁଷମାନେ ପଥରରେ ପଥରକୁ କାଟି କେତେ ଜାତିର ନୂଆ ହତୀଆର

ଯେଉଁ ଭଲ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଡରାଇ ଥିବାର ରଖିଥିଲା
 ନିଆଁ ଦେଖି ସେହି ଜନ୍ତୁଟି ଡରଗଲା, କାଳେ
 ତାହାର ଦେହର ଲେମ ପୋଡ଼ିଯିବ । ଖଣ୍ଡେ
 ଜଳନ୍ତା କାଠ ଧରି ମଣିଷ ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ
 ତାକୁ ଗୋଡ଼ାଇ ଗଲା ।

ତଥାରି କରନ୍ତି । ନିଆଁ ଯଦି ଆଲୁଅ ଦେଇ ନଥାନ୍ତା ଏସବୁ କେମିତି ହୋଇଥାନ୍ତା ?

ଛ' ନମ୍ବରଟ ହେଉଛି ଆମ ରେଣୁ ଓ ଟୁଲ୍‌ଙ୍କ ପାଇଁ । ମଣିଷ ଜାତି ରାନ୍ଧିବା ଶିଖିଗଲା । ବଣରେ ନିଆଁ ଲାଗି ଲାଗିଗଲା ପରେ ଦଳେ ଲୋକ ଯେତେବେଳେ ତାହା ଭିତରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, ଦେଖିଛନ୍ତି ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ହରିଣ ମରି ସିଝି ଯାଇଛି । ତା ମାଂସ ଖାଇଲେ କେଡ଼େ ସୁଆଦ ଲାଗୁଛି । କେତେ ନରମ ଲାଗୁଛି । କଥା ମାଂସ ଖାଇବା ଠାରୁ ସିଝା ମାଂସ ଖାଇବାରେ କି ଆନନ୍ଦ । ସହଜରେ ହଜମ ହୋଇଯାଉଛି । ନିଆଁ ଜାଳିଲା ପରେ ମାଂସକୁ ମଣିଷ ପୋଡ଼ି ଖାଇଲା । ଆଉ କେତେ କାଳ ପରେ ରାନ୍ଧିବା ଶିଖିଗଲା । ବଣରୁ ଯେଉଁ ଆଳୁ କଦମ୍ବ ଖୋଳି ଆଣିଥିଲା ତାକୁ ପୋଡ଼ି ଦେଲେ କେମିତି ସୁଆଦ ଲାଗୁଛି । ନିଆଁ ଯୁଗ ପୂର୍ବରୁ ଏହା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।

ସାତ ନମ୍ବର କଥା କହୁଛି । ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ଚୁମ୍ପା କାନ୍ଥରେ ମଣିଷ କେତେ ଜାତିର ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିଛି । ଏଭଳି କରିବା ପାଇଁ ତାକୁ ଦିନରେ ସମୟ କେଉଁଠୁ ଥିଲା ? ସେ ତ ଶିକାର କରିବା ବା ଫଳମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରିବା । ରାତିରେ ଯେତେବେଳେ ଆଲୁଅ ପାଇଗଲା ମନଶୁଣି ପାଇଁ ସେ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିଲା । କେତେ ରକମର ମାଟି ସଂଗ୍ରହ କରି ସେ ରଂଗୀନ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିବା ଦିଗରେ ମନ ଦେଇଥିଲା ।

ଏହି ସାତଟି ସିନା ମୂଳ ସୁବିଧା । ଏହା ସାଙ୍ଗକୁ ପୁଣି ଡାଲ ସୁବିଧା ରହିଛି । ନିଆଁ ପ୍ରସାଦରୁ ମଣିଷ ହାଣ୍ଡି ତଥାରି ଶିଖିଗଲା । କିଛି ପଥର ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣିଛି । ମାଟି ପେଟ ଦେଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଖଞ୍ଜି ଦେଇଛି । ଗୁରୁକଣିଆ ଘର ଭଳି ଗୋଟିଏ କରି ତାହାର ଭିତରେ ନିଆଁ ଜାଳିଛି । ଜଣେ କେହି ଦିନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ଯେ ସେ ପେଟମାଟି ବେଶ୍ ଟାଣ ହୋଇ ଯାଇଛି । ମଣିଷ ମଗଜ ଭିତରେ ତ କେତେ ବୁଦ୍ଧି ଖେଳେ ! ଜଣେ କେହି କଥା ମାଟିରେ ଥାଳି ଭଳିଆ ତଥାରି କରି ନିଆଁ ପାଖରେ

ପଥର ଯୁଗର ଲୋକେ ଲାଗିପଡ଼ିଥିଲେ...

ପଥର ହତୁଆର କରିବା କାମରେ...

କେତେ ହଜାର ବର୍ଷ ପରେ ନିଆଁ

ଲାଗାଇବା ଶିଖିଯିବାରୁ ସେମାନଙ୍କର କି ଆନନ୍ଦ ।

ରଖି ଦେଇଥିବ । ଟାଣ ହୋଇ ଯିବାରୁ ସେଥିରେ ପାଣିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କେତେ କ'ଣ ରଖିଥିବ । ହମେ ହମେ ଛୋଟ ବଡ଼ ନାନା, ରକମର ହାଣ୍ଡି ପଲମ ଗଢ଼ି ସେଇଥିରେ ରୋଷାଇ କରିଥିବ ।

ନାଚ ଗୀତ ମଉଜ ମଜଲିସ

ରାତରେ ଅଗିଜଳା ସରଲ ପରେ ପିଲାଏ ନାଚ କରିବେ, ଗୀତ ବୋଲିବେ ବୋଲି ଠିକ୍ ହୋଇଛି । ପିଲାଙ୍କ ମନ ଉଜ୍ଜଳ । ଦୁଇ ମାଇଲ ଦୂରରେ ବଜୁଲ ମିସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଘର । ତାଙ୍କୁ ଡାକ ଆଣିବାକୁ ହେବ । କେଉଁଠୁ କେମିତି ତାର ଆସିବ—ବାରୁଲୁଇଛୁ ଖଞ୍ଜା ହେବ ଇତ୍ୟାଦି କଥା ଆଗରୁ ଠିକ୍ ନହେଲେ ଅସୁବିଧା । ଗୁରୁଟା ବଡ଼ ଲୁଇଛୁରେ ତେଲ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଜଳାଇ ରଖିବାକୁ ହେବ । ନାଚ ମଝିରେ ଯଦି ବଜୁଲ ଆଲୁଅ ଲିଭିଲ, ଘୋର ଅସୁବିଧା । ବଇସ୍ତବପାଣି ସୁଆଙ୍ଗ ଦେଖାଇବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ।

ହରିବାବୁ ଯେମିତି ପଚାରି ଦେଇଛନ୍ତି — “ସେ ସବୁ ଆଲୁଅ ନହେଲେ କ’ଣ ସୁଆଙ୍ଗ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ?” ପିଲାମାନେ ତ କାବା ହୋଇଗଲେ । ଆଲୁଅ ନହେଲେ ନାଚ ହେବ କେମିତି ?

ସେ ନିଖଅଜାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଯେମିତି ଠାର ଦେଇଛନ୍ତି ସେ କହି ଚାଲିଲେ—“ଭାଏ ସବୁ କ’ଣ ସେ ନାଚ ଦେଖିଛନ୍ତି ସେ ବୁଝି ପାରିବେ ? କିରେ ବୁଲି, କିରେ ସୁର ? ଆମ ପିଲାଦିନେ ଏ ସବୁ ଆଲୁଅ ଥିଲା ? ଧୋବେଇ ନବେଇ ଦି’ଜଣ ଯାକ ଅଣ୍ଟାରେ ଗାମୁଛା ଭଡ଼ିଦେଇ ଦି’ଟା ମଣାଲ ଧରିବେ ବାଁ ହାତରେ । ଡାହାଣ ହାତରେ ଥିବ ତେଲଘାଣି । ରଜା ଯେତେବେଳେ ହାତ ଟେକି ଖଣ୍ଡା ଧରି ବାର-ଗୀତ ବୋଲି ଯାଉଥିବ ତେଜା ଧୋବେଇ ତା’ ମୁହଁ ପାଖକୁ ମଣାଲଟା ଦେଖାଇ ଦେଉଥିବ । ସମସ୍ତେ ଦେଖୁଥିବେ ତା’ ମୁହଁର ଭଙ୍ଗ ।

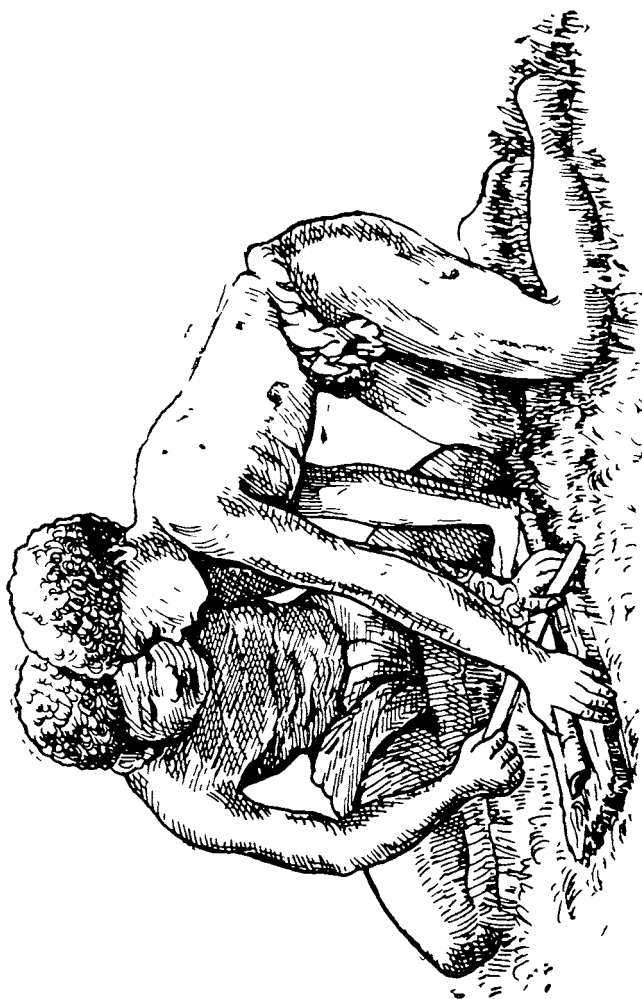
ପେଟ୍ରାମାକ୍ସ୍, ଗ୍ୟାସ୍‌ଛତ, ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଯେଉଁ
କାଳରେ ନଥିଲା ମଣାଲ ଓ ଚେଲଦାନ୍ତ ଧର
ନାଚବେଳେ ଜଣେ କେମିତି ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁ
ପାଖରେ ଆଲୁଅ ଦେଖାଉଥାଏ ।

ଏଣେ ସେନାପତି କହିଲ ବେଳକୁ ନବେଇ ହାତରେ ମଣାଲ ଟେକାହୋଇ ଗଲଣି—ସେଥିରେ ପଡ଼ୁଛି ଦାନରୁ ତେଲ । ରଜା ସେନାପତି ଏ ପାଖରୁ ସେପାଖ ହେଲବେଳେ ଧୋବେଇ ନବେଇ ମଧ୍ୟ ଗୋଡ଼ ଚାଲୁଥିବେ । ଏ ସବୁ ଡେ-ଲାଇଟ୍ ବଜୁଳିବଣ କେଉଁଠି ଥିଲା ?”

ବୁଲବାବୁ ଓ ସୁରବାବୁ ହସି ହସି ତାଙ୍କରି କଥାରେ ହଁ ଭରିଲରୁ ହଠାତ୍ ବୁଝାଇଲେ — “ମଣିଷ ଜାତି ଯେତେବେଳେ ନିଆଁକୁ ନିଜ କଟକଣା ଭିତରେ ରଖି ଲଗାଇଲା, ଲିପ୍ତାଇଲା, ସେତେବେଳେ ରାତିରେ ଗୀତ ନାଚ ମଉଜ ମଜଲିସ୍ ଚାଲିଲା । ନିଶିଆଜା ଯାହା କହିଲେ ସେଥିରେ ଟିକିଏ ସୁଦ୍ଧା ଭୁଲ ନାହିଁ । ଆଜି ଗୋଟାଏ କଥା କରିବା । ଯେଉଁ ପୁରୁଣା ପିତଳ ତେଲଦାନଟା ସିନ୍ଦୂରରେ ପଡ଼ିଛି — ଠାକୁର ବିମାନ ବାହାରିଲା ବେଳେ କଡ଼ାଯାଉଛି ସେଇଟାକୁ କାଢ଼ି ସଫାକର । ଆଜି ରାତିରେ ସେଇ ଆଲୁଅରେ ପନ୍ଦର ମିନିଟ ନାଚ ହେବ । ତା’ ପରେ ଯାଇ ବଜୁଳିବଣ ଲାଗିବ ।” ପିଲମାନେ ତାଳିମାରି ସେଇ କଥାରେ ରାଜି ହୋଇଗଲେ ।

ନିଆଁକୁ ଫୁଜିବା ଯୁଗ

ଖାଇବା ବେଳ ହୋଇ ଗଲଣି । ତେଣେ ପକ୍ଷ ଲାଗିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ି ଗଲଣି । କଥାଟି ଶେଷ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ କହିଲେ—ହଜାର ହଜାର ବରଷ ପରେ ମଣିଷ ଜାତି ଯେତେବେଳେ ବହୁକଥା ଜାଣିଲା, ସତ୍ୟ ହୋଇଗଲା ପଣ୍ଡିତମାନେ ଏକାଠି ବସିଲେ । ନିଆଁ ଆମ ମଣିଷ ଜାତିର କି ଉପକାର କରିଛି ସେହି କଥା ପଚାଇଲେ । ମୁନି ରୁଦ୍ଧିମାନେ ଅଗ୍ନିଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ । ସେହି ଦେବତା ଯେଉଁ ସବୁ ଉପକାର କରିଛନ୍ତି ମନେ ପକାଇ ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣରେ କେତେ କଥା ଲେଖି ଚାଲିଲେ । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଉପକାର , ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ମନେ ପକାଇ ଗୋଟିଏ ଲେଖା ନାମ ଦେଉ ଦେଉ ଦୁଇଶହ ନାଁ ଆମର ଦେଶରେ ଦିଆ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

କାଠରେ କାଠ ଦସି ନଥା “କଥାର କରବା” ପାଇଁ ଲାଗିପଡ଼ନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଦେଶ କଥା ଛାଡ଼ । ଜଣେ ମୁନ କହିଥିଲେ — ନଆଁ ତ ସବୁକିଛି ଦୋଷ କାଟି ପବିତ୍ରକରି ଦେଉଛି; ତେଣୁ ତାହାର ନାମ ରଖାଯାଉ ପାବକ । ଆଉ ଜଣେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲେ ଯେ ବାତ ବା ପବନ ପାଇଲେ ନଆଁ ହୁ-ହୁ ହୋଇ ଜଳୁଛି । ସେ ନାଁ ଦେଲେ ବାତ-ସାରଥି । ଶମିକାଠ ଭିତରେ ଅଗ୍ନି ଥିଲେ — ତାଙ୍କୁ ସେହିଠାରୁ ଅଣାଯାଇଛି — ତେଣୁ ତାଙ୍କ ନାମ ‘ଶମିଗର୍ଭ’ ମଧ୍ୟ ରହୁ ବୋଲି ଯିଏ କହିଲେ ତାଙ୍କ କଥାରେ କେହି ଆପତ୍ତି କଲେ ନାହିଁ । ଦୁଇ ଭିନ୍ନ ହଜାର ବର୍ଷ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ଦୁଇଗହଳୁ ଅଧିକ ନାମ ହୋଇଗଲା ।

ପୂଜା କରୁ କରୁ ସେ କେତେ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଥିବେ, କେଉଁ ବାହନରେ ବସୁଥିବେ, କେମିତିକା ମୁକୁଟ ପିନ୍ଧୁଥିବେ, ତାଙ୍କ ହାତରେ କଅଣ ସବୁ ଥିବ ଇତ୍ୟାଦି କଥା କଲ୍ପନା କରି ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଚିନ୍ତା ସବୁ ଆସିଲେ—ମୁଣ୍ଡି ତିଆରି କଲେ । ଗୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖ । ଚନ୍ଦ୍ରଟି ଏହି ବହର ମଲଟ ପଛପଟେ ଅଛି ।

ଏତିକିବେଳେ ମୁଁ ଆସି ଖବର ଦେଲ — ପତର ଲାଗିଗଲାଣି । ସମସ୍ତ ବସିଲେ ଯାଇ ବଢ଼ାହେବ । ପିଲାମାନେ ଉଠିଲେ । ଗଲବେଳେ କୁହାକୁହି ହେଉଥାଆନ୍ତି, ଧୋବେଇ ନବେଇ ମଣାଲ ଧରି ରାଜା ମୁହଁ ପାଖରେ କେମିତି ଦେଖାଉଥିଲେ । ଶାଶା ଖାଲି ହସି ହସି ଗଡ଼ିଯାଉଥାଏ । ବାପୁଜୀ ମନରେ ଟିକିଏ ସୁଜା ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନଥାଏ ଯେ ସତରେ ଏମିତି ହେଉଥିଲା ବୋଲି । ଟୁଲିଆ, ଦଲ, ଘାସୁ, ମଜୁ କହୁଥାଆନ୍ତି — ରାତିରେ ତ ସେମିତିକା ନାଚ ହେବ, ଦେଖିବା ।

ଘର ଭିତରୁ ରୁନୁ ଦଉଡ଼ି ଆସି କହିଦେଲା — ଆଉ ପାଞ୍ଚ ମିନଟ ଡେରି ହେବ । ଏଇ ଗଛ ଛାଇରେ ଟିକିଏ ଠିଆ ହୋଇଯାଅ । କାହିଁକି ଆମକୁ ଡାକିଲା ବୋଲି ବାବୁଜୁ କହିଦେଇ ଦି’ ବାହୁକୁ ଦେଖାଇ ଦେଲା

ବେବତାଙ୍କ ଠାରୁ ନଆଁ ଲୁଗା ନେଇ ଆସିଥିଲା
ବୋଲ ପ୍ରମିଥ୍ୟସକୁ କଠିନ ଦଣ୍ଡ ଦିଆ ଯାଇଛି ।

ଓ କହିଲ — ଜାଣ , ମୁଁ ହେଉଛି ଭୀମ । ବେଶୀ ଡେର ହେଲେ ମତେ ଚିହ୍ନିବ ।

ଜେଜ ତା’ କାନଟାକୁ ଧରି ପକାଇ ବୁଝାଇ ଦେଲେ —
 “ଜାଣିଲୁ , ମୁଁ ହେଉଛି ଗ୍ରୀସ୍ ଦେଶର ଭୀମ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ପାରିବୁ ?”
 ସମସ୍ତ ହସି ଉଠିଲେ । କାବୁଲ ପରୁରଲ — ସେ ଦେଶର ଭୀମ
 କେମିତିକା ?

ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ହରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ —
 ଦେବତାମାନେ ନିଆଁକୁ ସରଗର ଲୁଚାଇ ରଖିଥିଲେ । ଏମିତି ଜଗିଥିଲେ
 ଯେ ମଣିଷ ଯେମିତି ପାଇବ ନାହିଁ । ଦିନେ ଉପରୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ଯେ
 ମନୁଷ୍ୟମାନେ ନିଆଁ ଲଗାଉଛନ୍ତି—ଲଗାଉଛନ୍ତି । ସେହି ପ୍ରମିଥୁଅସ ନିଆଁକୁ
 ସରଗରୁ ଚୋରିକରି ନେଇ ମଣିଷକୁ ଦେଇ ଦେଇଛି ବୋଲି ଦେବତାମାନେ
 ସନ୍ତୋଷ କଲେ । ଅନୁରକୁ ପଠାଇ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରମିଥୁଅସକୁ କକେଧସ୍
 ପବତକୁ ନେଇ ବାନ୍ଧି କଣ୍ଟା ବାଡ଼େଇ ଦେଲେ । ଗୋଟାଏ ଶାଗୁଣାକୁ
 କହିଲେ—ତୁ ପ୍ରତିଦିନ ଯାଇ ତା’ କଳିଜାରୁ ଖଣ୍ଡ ଛୁଣାଇ ଖାଇବୁ ।
 ସେ ଖଣ୍ଡ ପୁଣି କଅଁଳିଯିବ । ପ୍ରତିଦିନ ଖାଉଥିବୁ — ସେ କଷ୍ଟ ପାଉଥିବ ।
 ଦିନେ ସେ ଦେଶର ଭୀମ ହର୍କିଉଲସ୍ ଯାଇ ଏଇ ପ୍ରମିଥୁଅସକୁ ଉଦ୍ଧାର
 କରି ଆଣିଲେ । ମଣିଷଜାତି ସେହି ଦିନୁ ହର୍କିଉଲସ୍‌ଙ୍କୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ
 କରନ୍ତି ।

ଦୂରରୁ ଶୁଣାଗଲା — ‘ଶୀଘ୍ର ଆସ’ । ବାବୁଡୁ ଦ’ଟା ଡିଆଁରେ
 ଆଗ ପଟେରେ ଯାଇ ବସିଗଲା ।

